

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΣ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1949

ΑΡΙΘ. 4

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

† *Μητροπολίτου Δαρίου Δωροθέου*, Ὁ Χριστός εἶναι ὁ δημιουργός τῆς εἰρήνης. — † *Μητροπολίτου Κόου Ἐμμανουήλ*, Ἡ κλήσις εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν στάδιον κατὰ τὸν Massillon (Δ'). — *Παν. Ν. Τρεμπέλα*, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἀφειτηρία καὶ κύριος σκοπὸς τῆς λειτουργικῆς κινήσεως. — *Χρ. Μ. Ἐνιολεΐδου*, Ἡ γονυκλισία τῆς Κυριακῆς. — Τὸ Διάγγελμα τοῦ Λάμπεθ. — *Ἀρχιμ. Μελετίου Καρμπίνη*, Ὁ Κινηματογράφος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Χριστιανικοῦ πνεύματος. — Ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν «Ἐκκλησίαν». — *Παρατηρήσεων στήλη*: Ἡ ἀρχὴ τὸ ἡμῖς τοῦ παντός. — Κυριώτατα ἠθικόν. — Τὸ νέον ἔγκλημα. — Τὰ ὄρια τῆς Ἱερᾶς Πόλεως. — *Χρονικά*.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Τὴν εἰρήνην, τὴν ζωντανὴν καὶ καρποφόρον εἰρήνην, τὴν ὁποίαν ὅλοι ποθοῦν καὶ ἀναμένουν, δὲν τὴν εὔρον οὔτε οἱ ἄνθρωποι, οὔτε οἱ λαοί, οὔτε τὰ ἔθνη. Ἐπέρασαν τόσα χρόνια καὶ ὁ κόσμος δὲν ἔχει εἰρήνην. Ἀρκεῖ, διὰ τὴν πεισθῆ ἢ τις περὶ τούτου νὰ διαβάσῃ, ὅτι σιγατεύματα διατηροῦνται ὑπὸ τὰ ὄπλα, ὅτι γίνονται μάχαι καὶ χύνεται αἷμα, διὰ τὴν ἀπαντήσιν εἰς τὴν ἐρώτησιν, ἂν εἰρήνευσεν ὁ κόσμος. Οἱ λαοὶ ἀκόμη δὲν εὔρον τὴν ἀναμενομένην εἰρήνην. Ὅπου καὶ ἂν στραφῇ τις, ἀντικρούζει δυστυχίαν. Ὑπάρχει κανεὶς ὁ βοηθήσων πρὸς τούτο; Οὐδεὶς ὑπάρχει ἐδῶ. Μόνον ὅμως ὑπάρχει Ἕνας, Ὅστις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἔχη καὶ νὰ διδῇ πραγματικὴν εἰρήνην. «Εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν». Μόνον Αὐτὸς δύναται νὰ τὴν δώσῃ.

Πρὸ ἐτῶν εἰς τὴν Γενεύην, τώρα εἰς τὴν Ἀμερικὴν, προσπαθοῦν νὰ οἰκοδομήσουν τὸ ἀνάκτορον τῆς ἐνώσεως τῶν λαῶν. Ἐνωσις λαῶν! Τοῦτο εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ὄνειρα τῆς ἀνθρωπότητος, νὰ ἔχη μίαν ὑπὲρ τὰ ἔθνη διεύθυνσιν, ἣτις νὰ ἐγγυᾶται τὴν εἰρήνην. Ἰδέα ὄντως θαυμασία. Ἀλλ' αἱ προϋποθέσεις εἶναι ψευδεῖς ἀτυχεῖς καὶ τὰ θεμέλια ὄχι στερεά. Εἶναι βέβαια ὄραϊον νὰ πιστεύῃ τις εἰς τὸ εὐγενεῖς καὶ εὐσταθὲς τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτο θεμέλιον διὰ τὴν οἰκοδομὴν τῆς εἰρήνης φέρει μέσα του τὸν σκόληκα τῆς ἀδυναμίας. Ἀπόδειξις ὅτι μέχρι σήμερον ἐγένοντο ἀπόπειραι, ἀποτέλεσμα ὅμως μηδέν, οἱ δὲ λαοὶ καὶ πάλιν περιπίπτουσιν εἰς ἐχθρὰν καὶ σκληρὸν ἀγῶνα μεταξύ των.

Ἡ εἰρήνη εἶναι ἔργον τῆς ἀγάπης καὶ τὴν ἐγγυᾶ-

ται μόνον Ἕνας, ὁ Χριστός, Ὅστις εἶναι Ἀγάπη. Ἡ ἀληθὴς καὶ γνησία εἰρήνη ὑπάρχει μόνον δι' Αὐτοῦ, Ὅστις κατὰ τὸν Ἀπ. Παῦλον «εἶναι ἡ εἰρήνη ἡμῶν» (Ἐφ. 2, 14). Ὁ ἡγεμὼν αὐτὸς τῆς εἰρήνης ἔχει τὸν Θρόνον Του ἐν οὐρανῷ καὶ ἐδῶ ἐπὶ τῆς γῆς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Του, ἣτις κηρύττει καὶ διαδίδει τὴν ἐντολὴν Του «Ἀγαπάτε ἀλλήλους».

Κάποιος κάποτε εἶπε κάτι πολὺ σκληρὸν, τὸ ἐξῆς: Ὅταν εἰς ἓνα δρόμον ἐρημικῶν συναντῶνται δύο λύκοι, ὁ ἓνας γνωρίζεται ὑπὸ τοῦ ἄλλου, καὶ αὐτοὶ εἶναι θηρία, μὴ φοβούμενα τὸ ἐν τὸ ἄλλο. Ὅταν ἐπὶ τοιοῦτου δρόμου συναντηθοῦν δύο ἄνθρωποι, ἀμέσως ὁ καθεὶς ἐρευνᾷ καὶ ζητεῖ τὰ ὄπλα του. Εἶναι τῷ ὄντι σκληρὸς ὁ λόγος αὐτός, ἀλλὰ μήπως ὁ κόσμος ὅλος δὲν εὐρίσκεται κοντὰ εἰς τὰ ὄπλα του; Τί λαμβάνει χώραν σήμερον ἐκεῖ εἰς τὸ παγκόσμιον συνέδριον τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν; Ποῖος σκέπτεται σπουδαίως τὴν εἰρήνην, τὸν ἀφοπλισμὸν, τὴν παραμέρισιν τοῦ πολέμου; Ἄς φέρωμεν ἕξ ἄλλου τὸ βλέμμα μας εἰς τὰ γύρω ἡμῶν καὶ ἄς παρατηρήσωμεν τὸν καθημερινὸν πόλεμον μέσα εἰς τὴν ζωὴν, πῶς ἀπατῶνται μεταξύ των οἱ ἄνθρωποι διὰ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν κτήσιν των. Ἐλάτε μαζί μου εἰς πολλὰς οἰκογενεῖας καὶ παρατηρήσατε πῶς ἴστανται ἀντιμέτωποι οἱ σύζυγοι μεταξύ των, αὐτοὶ μὲ τὰ τέκνα, τὰ τέκνα μεταξύ των καὶ μὲ τοὺς γονεῖς. Εἰς ὅλα τὰ στρώματα ἐγωϊσμός, σκληρὸς ἐγωϊσμός. Εἰς κάθε σπῆτι ἡ οἰκογένεια εἶναι τεταραγμένη, ζῆ μέσα εἰς πόλεμον.

Εἰς τὰ συνέδρια ὑπάρχουν ὀδηγοί, ἀρκετοὶ μάλιστα, κατευθύνοντες τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου. Συγκροτοῦν συνέδρια ἐπὶ συνεδρίων καὶ λαμβάνουν χώραν συσκέψεις ἐπὶ συσκέψεων πολύωρον. Ἐπὶ τόσα μετὰ τὸν πόλεμον ἔτη συζητοῦν διὰ τὴν εἰρήνην καὶ ἕκαστος ἕξ αὐτῶν ἔχει ἴδιον πρόγραμμα, ἀντίθετον ἐν πολλοῖς τοῦ τῶν ἄλλων, καὶ ἔτσι οὐδὲν βῆμα γίνεται πρὸς τὰ ἔμπροσ καὶ ὁ κόσμος εὐρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον. Πιστοποιοῦμεν μίαν ἐμφανῆ κατάστασιν, χωρὶς νὰ θέλωμεν νὰ μεμφθῶμεν οὐδένα, οὔτε νὰ καταδικάσωμεν δι' ἑλλειψιν καλῆς θελήσεως. Πάντως δὲν βλέπομεν πρόβodon καὶ λυπεῖται ὁ κόσμος διὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς, οἵτινες μὲ εὐγενεῖς σκοποὺς καὶ πάσῃ δυνάμει εἶναι ἐπὶ τὸ ἔργον των, πλὴν ὅμως αἱ ἐνέργειαι αὐτῶν ἀποβαίνουν μάταιαι. Λεῖπει κάτι εἰς τὴν ψυχὴν. Τὸ μέγιστον ὄπερ ἐπιτυγχάνουν εἶναι νὰ κάμουν μίαν εἰρήνην φαινομενικὴν, ἔξωτερικὴν, ἢ ὁποία κανονίζεται μὲ μίαν ἐκ-

τέρωθεν φιλοφροσύνην και διαμορφούται δια μιαν τυπικήν ἐπικοινωνίαν, ἀλλ' αὐτὴ δὲν δύναται νὰ ἀποβῆ ὠφέλιμος, ἐν ᾧ ὁ κόσμος ἔχει ἀνάγκην εἰρήνης, ἣτις φθάνει και εἰσδύει εἰς τὴν ψυχὴν και τὴν ἡσυχάζει, δίδει ἡρεμίαν και εἶναι ἡ μόνη προσήκουσα και κατάλληλος πρὸς ἀδελφικήν ἐπικοινωνίαν και πρόοδον. Τούτου ὑπάρχει ἀκριβῶς ἀνάγκη και τούτου ἔχει ἀνάγκην ὁ κόσμος, διὰ νὰ εἰρηνεύσῃ πραγμάτι, ἐμπιστοσύνης πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους και ἀγάπης ὑπηρετούσης και βοηθοῦσης. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐντολὴ τοῦ Χριστοῦ: «Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ μου, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους».

Μᾶς εἶναι γνωστὴ ἡ ἐντολὴ αὐτὴ, ὥσως μᾶς εἶναι γνωστὸν, ὅτι ὁ δὸς τὴν ἐντολήν δύναται νὰ δώσῃ και τὴν δύναμιν πρὸς ἐκπλήρωσιν αὐτῆς. Ἄς Τὸν παρατηρήσωμεν εἰς τὰ ἱερὰ μυστήρια και ἄς ἀκούσωμεν πῶς μᾶς συμβουλεύει διὰ μιαν τοιαύτην ἀγάπην ὑπηρετικήν: «Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε και οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ» (Γαλ. 6, 2). Ποῖος, χριστιανικῶς ζῶν και ὀρθῶς μεταλαμβάνων τὸν Χριστὸν ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς Θείας Εὐχαριστίας, δὲν θὰ ἔχη τὴν θέλησιν και τὴν δύναμιν νὰ βοηθῇ τοὺς συνανθρώπους του; Οἱ εἰδωλολάτραι, θαναμάζοντες τοῦτο, ἔλεγον: «Ἴδετε πῶς ἀγαπῶνται μεταξύ των». Καὶ εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων ἀναγινώσκομεν: «Ἦσαν προσκαρτεροῦντες τῇ προσευχῇ και τῇ διδασκαλίᾳ». Μόνον λοιπὸν, ἐὰν προσέλθωμεν εἰς τὸν Χριστὸν και ἀκολουθῶμεν πιστῶς τὰς ἐντολάς Του, «βραβεύεται ἡ εἰρήνη εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν» (Κολ. 3, 15), μόνον τότε δύναται τις και εἰς τὴν ἐποχὴν μας νὰ λέγῃ: «Ἴδετε πῶς ἀγαπῶνται».

Διὰ τοῦτο, ἐρωτᾶται, τίς ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον δὲν ἐπιτυγχάνεται μιὰ πραγματικὴ εἰρήνη; Διότι κάθε ἀνθρώπος δὲν ἔχει εἰρήνην μέσα του. Ἡ εἰρήνη τῶν ἀτόμων εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν εἰρήνην τῆς ὀλότητος, διὰ τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου. Καὶ ὁ λόγος; Ἡ αἰτία τοῦ φαινομένου τούτου; Πρῶτον εἶναι ἡ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Εἶναι δυστυχεῖς, ὅσοι ἀπομακρύνονται, και πάντοτε βαθύτερον πίπτουν εἰς τὴν ἀθλιότητα και ἐπομένως εἰς τὴν ἔλλειψιν εἰρήνης, διότι «οἱ ἄθεοι και ὅλοι οἱ μακρὰν τοῦ Θεοῦ ζῶντες δὲν ἔχουν εἰρήνην» (Ἦσ. 48, 22). Ἡ ἐπίδοσις και ἡ πίστις εἰς τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ ποτε δὲν δύναται νὰ χορηγήσῃ εἰρήνην. Δεύτερον, διότι ἔχουν περιπέσει οἱ τοιοῦτοι εἰς ψυχικὴν νάρκωσιν, ἣτις πολλάκις εἶναι ἀθεράπευτος. Αὐτοὺς δὲν τοὺς ἐνδιαφέρει πλέον διὰ τὸν Θεόν, διὰ τὴν ψυχὴν των. Εἶναι δυνατόν λοιπὸν νὰ κατοικήῃ εἰρήνη εἰς τοὺς τοιούτους;

Διατί λοιπὸν ἡ ἀνθρωπότης δὲν ζητεῖ τὴν εἰρήνην ἐκεῖ, ὅπου αὐτὴ ὑπάρχει; Ἄς μὴ λησμονήσῃ, ὅτι πρὸ δύο χιλιάδων περιπυρ ἔτων ἐδῶ κάτω εἰς τὴν γῆν ἦλθε και ἔζησε Ἐνας, Ὅστις τοὺς πάντας ἐφώναξε κοντὰ Του, ὅλους τοὺς κοπιῶντας και πεφορτισμένους, διὰ νὰ τοὺς χαρίσῃ τὴν εἰρήνην, τὴν γαλήνην, τὴν ἀνάπαυσιν τῆς ψυχῆς. Ἐχει πρὸ αὐτῆς ἡ ἀνθρωπότης ἀναριθμήτα παραδείγματα ἀπὸ ἀναριθμήτους ἀνθρώπους, εἰς τοὺς ὁποίους Ἐκεῖνος ἐχάρισε τὴν πραγματικὴν εἰρήνην. Διατί λοιπὸν ἡ ἀν-

θρωπότης δὲν κάμπτει τὰ γόνατά της ἐνώπιον Ἐκεῖνου και δὲν ἱκετεύει Αὐτὸν νὰ τῇ δώσῃ τὴν εἰρήνην Του; Ὁ Χριστὸς δίδει τὴν εἰρήνην Του εἰς τοὺς μετὰ πίστεως προσερχομένους και παρακαλοῦντας. Ἄς παραδοθῶμεν ὅλοι πρὸς Αὐτόν, Ὅστις μᾶς ὑπόσχεται τὴν εἰρήνην Του και ὁ Ὅποῖος ποτε δὲν λησμονεῖ τὰς ὑποσχέσεις Του. Ἄς Τὸν παρακαλέσωμεν νὰ μᾶς ἐνισχύσῃ εἰς τὸ ἔργον τῆς πρὸς Αὐτόν προσαγωγῆς τῶν καρδιῶν μας, νὰ ἐξαφανίσῃ τὴν ψυχικὴν νάρκωσιν, ἡ ὁποία τὰς ἐμποδίζει πρὸς τοῦτο, ὥστε νὰ πιστεύσωμεν εἰς Αὐτόν και νὰ μάθωμεν νὰ Τὸν παρακαλῶμεν: «Κύριε δὸς ἡμῖν τὴν εἰρήνην ἐν παντί» (Β' Θεσ. 3, 16). Καὶ τότε ἂς εἰμεθα βέβαιοι, ὅτι θὰ μᾶς δώσῃ τὴν εἰρήνην Του.

† Ὁ Λατρίσης ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Η ΚΛΗΣΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΣΤΑΔΙΟΝ
(Κατὰ τὸν Massillon)

Δ'

Τὰ προσόντα τοῦ κληρικοῦ.

Ἄλλὰ δὲν εἶναι ἀκόμη ἀρετόν, μετὰ τὸ νὰ ἔχη τις τὴν μαρτυρίαν ταύτην τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ συνειδήσεως, ἣτις περιλαμβάνει τὴν ἀθωότητα τῆς ζωῆς, τὴν διάθεσιν διὰ τὰ λειτουργήματα και τὴν καθαρότητα τῆς προθέσεως· εἶναι ἀνάγκη, ἐπὶ πλέον, νὰ ἐξετάσῃ, ἂν ἔχη τὰ τάλαντα τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὸ στάδιον τοῦτο, και ἂν θὰ ἠμπορέσῃ νὰ εἶναι κάποιος χρησιμότητος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Οὕτω, τὸ τελευταῖον σημεῖον τὸ ὁποῖον δίδει ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς περὶ τῆς ἀληθείας τῆς ἀποστολῆς του εἶναι ἡ μαρτυρία τῶν θαυμασίων ἔργων του και τῆς διδασκαλίας του. Ἐθαύμαζον τὴν χάριν τῶν λόγων, οἵτινες ἐξήρχοντο ἀπὸ τοῦ στόματός του· οὐδέποτε ἀνθρώπος ὠμίλησεν ὡς ἐκεῖνος· δὲν ὠμίλει ὡς οἱ Φαρισαῖοι ἐξ ἐπιδείξεως, διὰ νὰ ἀποσπάσῃ εἰς ἑαυτὸν ματαιὰς ἐπευφημίας παραπλανομένου πλήθους· οὐδ' ὠμίλει μετὰ ἐκείνας τὰς ἐπιτηδεύσεις, αἵτινες εἶχον ὡς σκοπὸν τὴν ὑπόληψιν και ὄχι τὴν σωτηρίαν τῶν ἀκροατῶν· ἀλλ' ὠμίλει μετὰ δύναμιν, μετὰ τὸ κῦρος ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δίδει ἡ ἀλήθεια, μετὰ τὴν θείαν ἐκείνην ἀπλότητα, ἡ ὁποία δὲν παρετήρει ποσῶς τὴν τάξιν τῶν προσώπων, ἀλλὰ τὰς ἀνάγκας των.

Ἐννοεῖτε καλῶς, ὅτι δὲν ἀπαιτεῖ κανεὶς ἀπὸ σᾶς οὔτε θαύματα οὔτε τὴν θείαν εὐγλωττίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἀλλ' ἀπαιτοῦνται τάλαντα διὰ τὴν διαφώτισιν τῶν λαῶν, διὰ νὰ ἐκτελέσετε τὰ καθήκοντα τοῦ λειτουργήματός σας· εἶναι τὸ τελευταῖον δεῖγμα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ δώσῃ μαρτυρίαν εἰς τὴν ἀλήθειαν τῆς κλήσεώς σας. Λοιπὸν, ποῖα τάλαντα ἔχετε; Ἐχετε ἴσως φέρει γεννώμενοι ὅλα τὰ τάλαντα τὰ κατάλληλα διὰ τὸν κόσμον· μεταχειρισθῆτε λοιπὸν δι' αὐτὸν ὅτι ἐλάβετε δι' αὐτόν. Ἐχετε ἴσως πᾶν ὅτι πρέπει, διὰ νὰ τοῦ ἀρέσετε, διὰ νὰ λάμπετε εἰς αὐτόν, διὰ νὰ εἰσθε εἰς αὐτόν μετὰ κάποιαν τέρψιν και διάρκειαν· ἀλλά, ποῖα τάλαντα ἔχετε διὰ τὴν ἀμπελον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ οἰκοδομήσετε, διὰ

νά φυτεύσετε, διὰ νὰ ἀποσπάσετε, διὰ νὰ λάμπετε ὡς ἄστρον ἐν μέσῳ κόσμου διεφθαρμένου; Ὅταν ὁ Μωϋσῆς ἠθέλησε νὰ κατασκευάσῃ τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου, ἕκαστος ἤλθε νὰ προσφέρῃ δῶρα σημαντικά, διὰ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς, χρυσόν, λίθους πολυτίμους, πορφύραν, δέρματα ζώων. Τὶ δύνασθε νὰ συνεισφέρετε ἐκ μέρους σας εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς οὐρανοῦ Σκηνῆς, τοῦ πνευματικοῦ οἰκοδομήματος τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ σώματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; Ἐὰν δὲν εἶναι χρυσὸς καὶ λίθοι πολυτίμοι, διότι ὅλοι δὲν εἶναι Ἀπόστολοι, ὅλοι δὲν εἶναι εὐαγγελισταί, θὰ εἶναι τοῦλάχιστον δῶρα μέτρια; Πρέπει νὰ συνεισφέρετε κατ' ἐκείνου πού λάμπει ὀλιγότερον, δὲν εἶναι πάντοτε τὸ ὀλιγότερον ὠφέλιμον.

Λοιπὸν, διὰ τίνος μέρους ἠμπορεῖτε νὰ κάμετε τὸν ἑαυτὸν σας χρήσιμον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν; Διὰ τῆς διδασκαλίας σας καὶ τῶν φώτων σας; Ἄλλ' ἴσως γεννημένους με πνεῦμα ἐχθρὸν τῆς ἐνοχλήσεως, καὶ ἀνυπόμονον τῆς ἐργασίας, μόνον ἀπὸ τὴν καθαρὰν ἀνάγκην καὶ τὴν τιμὴν νὰ παράσχητε κάποιαν σταδιοδρομίαν προσκολλᾶσθε εἰς τὰ βιβλία σας· καὶ θεωρεῖτε τὴν Ἱερωσύνην ὡς τὸ εὐτυχὲς ὄριον, ὅπου θὰ ἐκπνεύσουν τέλος ὅλαι αἱ μελέται σας. Διὰ τοῦ ὀμιλητικοῦ σας ταλάντου; Ἄλλὰ μόνον ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ γνῶσις τῆς θρησκείας δύνανται νὰ καταστήσωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὠφέλιμον τὸ ταλάντον τοῦτο· καὶ ποῖον καρπὸν δύναται νὰ ἐλπίξῃ ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὰς διδασκαλίας σας, ἐὰν τὰς καταστρέφετε με τὸ παράδειγμά σας; Διὰ τῆς σοβαρότητος τουλάχιστον τῶν ἠθῶν σας; Ἄλλ' ἂν ἡ ὄλη προσωπικότης δὲν διαπνέεται παρὰ ἀπὸ ἕνος κοσμικόν, ἂν δὲν βλέπη τις εἰς τὸν στολισμὸν σας καὶ εἰς τὰ ἐνδύματά σας, παρὰ τὴν ἀπρέπειαν καὶ τὴν ἀκοσμίαν τοῦ αἵματος, πῶς θὰ οἰκοδομήσετε τὴν Ἐκκλησίαν, περιφρονοῦντες τοὺς κανόνας τῆς, ἀφοῦ δὲν οἰκοδομεῖτε οὐδὲ τὸν κόσμον τὸν ὅποιον μιμεῖσθε; Διὰ τοῦ ζήλου σας; Ἄλλὰ τὰ σκάνδαλα καὶ αἱ καταχρήσεις τοῦ κόσμου εἶναι ἰκανότερα νὰ σᾶς πλανήσωσιν, παρὰ νὰ ἀναφλεγῆτε ἀπὸ ἱερὰν ἀγανάκτησιν· καὶ θὰ ἔχετε περισσοτέραν κλίσιν εἰς τὸ νὰ τὰ μιμηθῆτε, παρὰ ζῆλον διὰ νὰ τὰ καταργήσετε, ἢ διὰ νὰ τὰ διορθώσετε. Διὰ τῆς ἱερᾶς ἰκανότητός σας νὰ κερδίζετε τὰς καρδίας καὶ νὰ ἐπισπᾶσθε τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν πλέον μεμολυσμένων συνειδήσεων, τῶν ὁποίων τὸ χάος οὐδέποτε ἐφωτίσθη; Ἄλλὰ τί ξερῶν ἂν δὲν ἔχετε καὶ σεῖς ὁ ἴδιος ἐπὶ τῆς συνειδήσεώς σας ἀβύσσους, ὅπου δὲν κατορθώσατε ἀκόμη νὰ συντελέσητε, ὥστε νὰ εἰσέλθῃ τὸ φῶς; Διὰ τῆς εὐσταθείας τῆς κρίσεώς σας, καὶ τοῦ ταλάντου τῆς κυβερνήσεως τῶν πνευμάτων; Ἄλλ' ἐὰν ὄλη ἡ ζωὴ σας εἶναι πλήρης ἀνωμαλιῶν· ἄλλ' ἐὰν ἡ διαγωγὴ σας δὲν ὁμοιάζῃ ποτὲ πρὸς τὸν ἑαυτὸν τῆς· ἄλλ' ἐὰν ἡ παροῦσα στιγμή δὲν θὰ ἠδύνατό ποτε νὰ ἀντιστοιχίῃ διὰ σᾶς πρὸς τὴν στιγμήν πού φεύγει, καὶ ἂν μέχρι τοῦδε εἰς τὴν διαγωγὴν σας δὲν ὑπῆρξέ τι τὸ σταθερὸν αἱ μόνιμον ἐν τῷ χαρακτῆρί σας, παρὰ αἱ ἀστάθειαί σας· ἐὰν ποτὲ δὲν ἔχετε κυβερνήσει καλῶς τὸν οἶκον τῆς ψυχῆς σας, πῶς θὰ κυβερνήσετε τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ; Διὰ τοῦ ὀνόματός σας καὶ

τῆς διακεκριμένης θέσεως, τὴν ὁποίαν ἔχετε ἐν τῷ κόσμῳ; Ἄναμφιβόλως ὄνομα μέγα ἐν τῷ προσώπῳ ἀγίου Λειτουργοῦ τῆς Ἐκκλησίας δίδει νέαν ἀκόμη βαρῦτητα εἰς τὸ κῦρος τοῦ λειτουργήματος· ἄλλ' ἀλλοίμονον! ὅλος ὁ καρπός, τὸν ὅποιον ἡ Ἐκκλησία δύναται νὰ ἐλπίξῃ ἐκ μέρους σας, εἶναι ὅτι τὸ ὄνομά σας θὰ καταντήσῃ τὸ πρόσχημα τῆς πολυτελείας σας, τῶν σπαταλῶν σας καὶ τῆς κακῆς χρήσεως, τὴν ὁποίαν θὰ κάμετε τῆς κληρονομικῆς περιοουσίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τέλος, διὰ τῶν ἀξιομάτων τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἠμπορέσετε νὰ ὑστερήσετε εἰς τὸ νὰ τὰ ἀποκτήσετε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ τὰ ὁποῖα ἡ καταγωγὴ σας σᾶς ὑπόσχηται ἐν αὐτῇ; Ἄλλ' ἐὰν αὐτὸ εἶναι τὸ ἐλατήριον τῆς κλήσεώς σας· ἄλλ' ἐὰν ἡ ὑπόληψις μόνη, ἐὰν ὄνομα γῆινον ὅλως μόνον θὰ σᾶς ἀνυψώσῃ ἐπὶ τοῦ ἱερατικοῦ θρόνου, ἐν ἡ «σὰρξ καὶ τὸ αἷμα» κατακτώσιν ὑπὲρ ὑμῶν τὴν ἀγίαν Ἱερωσύνην τοῦ Μελχισεδέκ, ὅστις δὲν ἐγνώριζεν οὔτε γονεῖς, οὔτε γενεαλογίαν, τὸ ὄνομά σας δὲν θα χρησιμεύσῃ παρὰ νὰ κάμῃ τὸ σκάνδαλον τῆς κακῆς σας διοικήσεως λαμπρότερον καὶ δημοσιώτερον· θὰ φέρετε εἰς τὸ Ἱερὸν τὴν ὑπερηφάνειαν, τὴν πολυτέλειαν, τὸν κόσμον αὐτὸν ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος σᾶς ἐτοποθέτησεν ἐκεῖ· θὰ συσσωρεύσετε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σας τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ ἀξιώματα τῆς Ἐκκλησίας παρὰ πάντας τοὺς κανόνας καὶ τὴν ἱερωτέραν ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν τῶν πρώτων χρόνων, ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι αἱ σπατάλαι σας πρέπει ν' αὐξάνουν ἀναλόγως τοῦ ὀνόματός σας· ὥσει ἡ περιοουσία τῶν πτωχῶν ἤτο προωρισμένη νὰ τρέφῃ τὴν ὑπερηφάνειαν τῆς καταγωγῆς, ἢ ὥσει ἡ Ἐκκλησία νὰ ἐγνώρισε κατὶ μεγαλύτερον παρὰ τοῖς Λειτουργοῖς τῆς, ἢ αὐτὸ τοῦτο τὸ λειτουργήμα.

Τὶ δύνασθε λοιπὸν νὰ προσφέρετε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν; Τί, τοῦ ὁποίου αὕτη νὰ ἠμπορῇ νὰ ἐλπίξῃ νὰ κάμῃ κάποιαν χρῆσιν διὰ τὴν δόξαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν σωτηρίαν τῶν τέκνων του; Εἶναι ἡ μόνη ἀποψὶς τῆς, ὅταν ἐκλέγῃ τοὺς λειτουργοὺς. Τὸ Βασίλειον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι χωράφι, γνωρίζετε δὲ ὅτι χρειάζονται εἰς αὐτὸ ἐργάται· νὰ εἶναι τις εἰς αὐτὸ ἀνωφελῆς ἰσοδυναμεῖ μετ' ὅτι νὰ κατέχῃ ἀδικίαν γῆν τὴν ὁποίαν κάποιος ἄλλος θὰ ἐκαλλιέργει. Τὰ λειτουργήματα εἰς τὸ χωράφι τοῦτο εἶναι διάφορα, εἶναι ἀληθῆς· ἄλλ' εἶναι ἀνάγκη κάποιον ἀπὸ αὐτὰ νὰ ἠμπορῇ κανεὶς νὰ ἀσκήσῃ· ἐὰν εὐρίσκετε τὸν ἑαυτὸν σας ἀνίκανον εἰς αὐτά, ἢ Ἐκκλησία δὲν ἔχει τὴν ἀνάγκην σας· ἀντὶ νὰ παρέχετε εἰς αὐτὴν ὠφέλειάν τινα, δὲν θὰ εἰσθε παρὰ τὸ πρόσκομμά τῆς καὶ τὸ ὄνειδος τῆς.

(Ἐπεταί τὸ τέλος.)

† Ὁ Κῶνος ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

.....
 Παρακαλοῦνται οἱ ἐμβάζοντες χρήματα ἐκ τῶν Ἑπαρχιῶν διὰ συνδρομὴν ἢ δημοσιεύσιν ἢ δι' οἰοδηπότες ἄλλον λόγον, ν' ἀποστέλλωσιν αὐτὰ μόνον διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς, πρὸς τὸν περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ἀπευθυνομένης. Ἐμβάσματα ἐντὸς ἐπιστολῶν δέον ν' ἀποφεύγωνται ἀπολύτως, ὡς καὶ ἡ καταβολὴ συνδρομῶν εἰς γραμματόσημα.

ΑΦΕΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

Ὅτι βεβαίως ἡ Λειτουργικὴ κίνησις τῆς ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησίας ἀποτελεῖ προσπάθειαν πρὸς ἀνακαίνισιν τῆς λατρείας τῆς καὶ θὰ παρουσιάζοτο εἰς τὰ ὄμματα τῶν εἰθισμένων πρὸς τὰς μορφὰς τῆς ρωμαιοκαθολικῆς λατρείας, τὰς ἀπὸ τοῦ μεσαιῶνος καὶ ἐντεῦθεν κρατησάσας, ὡς ριζοσπαστικὴ καὶ τοῦτ' αὐτὸ ἐπαναστατικὴ, εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον φαίνεται πρόδηλον. Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅμως καὶ περὶ ἄλλου τινός. Περὶ τοῦ ὅτι δηλαδὴ ἔχουσι πληρέστατα δίκαιον οἱ ἡγούμενοι τῆς κινήσεως ταύτης, οἱ ὅποιοι ἀντετάχθησαν σθεναρῶς κατὰ τοῦ ὑπὸ τινῶν χαρακτηρισμοῦ τῆς κινήσεως ὡς νεωτεριζούσης καὶ ὡς ἐχούσης σχέσιν πρὸς τὸν ὑπὸ τῆς ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησίας ἀποκηρυχθέντα νεώτερον Μοδερνισμόν (Modernismus). Πᾶν τούναντίον ἡ λειτουργικὴ κίνησις ἐξελλίσσεται ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἐμμένουσα σταθερῶς ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς αὐθεντίας καὶ τῆς παλαιᾶς λειτουργικῆς παραδόσεως.

Ἀναπηδήσασα ἡ κίνησις αὕτη ἐν μέσῳ τῶν σπουδῶν τῆς χριστιανικῆς Ἀρχαιολογίας, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἔδωκε σοβαρὰν ὠθησιν εἰς αὐτὰς τὸ ἔργον τοῦ de Rossi, καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἐρευνῶν ἐπὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων, ὑποβοηθηθεῖσα δὲ ἐμμέσως καὶ ἐκ τῆς σπουδῆς τῶν συγγραμμάτων τῶν μεγάλων τῆς ἐκκλησίας Πατέρων, ἐπιζητεῖ νὰ ἀνασυνδέσῃ τὴν σημερινὴν λειτουργικὴν πράξιν πρὸς τὴν παλαιάν τῆς ἐκκλησίας παράδοσιν, χρησιμοποιήσασα τοὺς πολυτίμους θησαυροὺς τῆς ἀρχαίας λειτουργικῆς πράξεως. Καθὼς δὲ ὁμολογεῖ ὁ προτεστάντης Birnbaum⁽¹⁾, ἐν ἐκ τῶν κυρίων χαρακτηριστικῶν τῆς κινήσεως εἶνε ἡ ἐπάνοδος πρὸς τὴν νεότητά τῆς ἐκκλησίας, πρὸς τὴν παλαιότατην λειτουργικὴν πράξιν αὐτῆς, ὡς πρὸς ἰδεώδες λειτουργικῆς εὐσεβείας. Τὴν πρώτην ἐκείνην περίοδον τῆς ζωῆς τῆς ἐκκλησίας ὁ εἰς τὴν λειτουργικὴν ταύτην κίνησιν συμμετέχων Otto Casel⁽²⁾ χαρακτηρίζει ὡς τὴν παραδεισιακὴν ἐποχὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἐκφράζει ζωηρὸν πόθον πρὸς ἀποστολικοποίησιν τῆς ὅλης ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Λόγῳ δὲ τῆς ἐμμονῆς τῶν ταύτης εἰς τὴν παλαιάν λειτουργικὴν παράδοσιν οἱ ἡγούμενοι αὐτῆς ἀποφεύγουσι νὰ χρησιμοποιήσῃ καὶ αὐτὸν τὸν ὅρον κίνησις ἢ ἀκριβέστερον κίνημα (Movement), ἐπειδὴ ἀκριβῶς ὁ ὅρος κίνημα ὑποδηλοῖ καὶ τάσιν τινὰ ἐπαναστατικὴν καὶ ἀπόκλισιν ἀπὸ τῆς νομιμοφροσύνης.

Ἀπὸ τοιαύτης ὀρωμένη ἀφετηρίας ἡ Λειτουργικὴ κίνησις, ὡς κυρίαν αὐτῆς προσπάθειαν

ἐκδηλοῖ νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς πιστοὺς εἰς τοὺς θησαυροὺς, τοὺς ἀποκειμένους ἐν τῇ λειτουργίᾳ οὕτως, ὥστε νὰ ζήσωσιν οὗτοι ἐκ νέου τὸ παλαιὸν ἰδανικὸν τῆς χριστιανικῆς λατρείας, αἰσθανόμενοι αὐτὴν ὡς τὴν κοινὴν προσευχὴν τῆς ὅλης ἐκκλησίας, ὡς τὴν πράξιν τοῦ ὅλου σώματος τῆς ἐκκλησίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ πράξει πάντα τὰ μέλη λαμβάνουσι μέρος καὶ συνεργοῦσι πρὸς ἀποτελέσειν αὐτῆς. Οἱ πιστοὶ ἐν τῇ προσφορᾷ τῆς θείας λειτουργίας ὀφείλουσι νὰ ἔχουν ἐνεργὸν συμμετοχὴν, διότι εἶνε οἱ πάντες ἠνωμένοι πρὸς τὸν Χριστόν, ὡς ἐπὶ μέρους μέλη μετὰ τῆς Κεφαλῆς τῶν, καὶ διότι ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ἐνεργεῖ ἐν ὀνόματι τῆς ὅλης ἐκκλησίας. Τὸ μέρος δέ, ὅπερ δέον νὰ λαμβάνῃ ἕκαστος πιστὸς ἐν τῇ λατρείᾳ καὶ δὴ τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ δὲν εἶνε ἀπλῶς παθητικὴ συμμετοχὴ εἰς τοὺς καρποὺς τῆς λειτουργίας, ἀλλὰ τοῦτ' αὐτὸ καὶ ἐντόνως ἐνεργητικὴ, τοῦ λειτουργοῦ ἐν συνεργίᾳ μετὰ τοῦ ὅλου πληρώματος τῶν πιστῶν συμπροσφέροντος τὸ μυστήριον. Καὶ καθὼς εἰς πολὺκροτόν τι σύγγραμμα¹ τῆς Κινήσεως διακηρύττεται: «Ἡ λειτουργία εἶνε ἡ θεία λατρεία, τὴν ὁποίαν τὸ μυστικὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἐκκλησία ὡς κοινὴν ἠνωμένη μετὰ τοῦ Χριστοῦ προσφέρει εἰς τὸν ἐν οὐρανοῖς Πατέρα». Πᾶσαι αἱ τελεσιουργίαι καὶ ἀκολουθίαι στρέφονται ὡς περὶ πόλον τινὰ περὶ τὴν Εὐχαριστίαν, προβάλλουσαι καὶ παρουσιάζουσαι τὸ γεγονός, ὅπερ εὑρηται ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ ὅλου Χριστιανισμοῦ: τὸ ἀπολυτρωτικὸν δηλαδὴ ἔργον τοῦ Χριστοῦ διὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεώς Του. Πᾶσαι αἱ προσευχαί τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ψυχῆς καθίστανται ἐντεῦθεν προσευχὴ τοῦ Χριστοῦ. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἀνυψοῖ ἐπὶ ἰσχυρῶν πτερόγων τὴν προσευχὴν τῆς συνάξεως τῶν πιστῶν καὶ δίδει εἰς αὐτὴν θείαν ἀξίαν, τὴν ὁποίαν ἄλλως δὲν θὰ εἶχεν αὕτη. Οὕτω καθίσταται αὕτη ἀληθῶς προσευχὴ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὸ Ἰωάν. ιϛ' 23». Καὶ καθὼς παρατηρεῖ ὁ Casel² ἐν τῇ τοιαύτῃ ἐνεργῷ συμμετοχῇ τοῦ λαοῦ εἰς τὴν κοινὴν λατρείαν καθίσταται ἐξόχως συνειδητὴ καὶ φανερά ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ λαμπρότητι ἢ Communio sanctorum, ἡ κοινὴν τῶν ἁγίων, τῶν πιστῶν, τῶν μελῶν τοῦ ἐνιαίου Σώματος τοῦ Χριστοῦ.

Ἄλλὰ πρὸς πλήρη κατανόησιν τοῦ πνεύματος καὶ τῶν ἐπιδιώξεων τῆς ρωμαιοκαθολικῆς λειτουργικῆς κινήσεως θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει τὴν μορφήν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν εὑρε καθερωμένην τὴν λατρείαν ἢ κίνησιν αὕτη.

Καὶ πρωτίστως δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ λησμονώμεν, ὅτι ἡ ἐπίσημος καὶ ἱερά γλώσσα τῆς λατρείας τῆς ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησίας εἶνε ἡ

1. Die betende Kirche σελ. 25 καὶ σελ. 184.

2. Ἐν ἄρθρῳ αὐτοῦ ἐν τῷ Λεξικῷ Die Religion in Geschichte und Gegenwart Τόμ. III στήλη 1698 κ.έ.

1. Μν. Ἐρ. σελ. 43.

2. Αὐτόθι σελ. 93.

λατινική, γλώσσα παλαιά και από μακροῦ νεκρά. Ὡς ἐκ τούτου ἐπόμενον ἦτο ἡ ρωμαιοκαθολικὴ λατρεία καὶ λειτουργία, τελουμένη εἰς γλώσσαν μὴ ὀμιλουμένην καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον μὴ κατανοουμένην, νὰ καταστῆ δυσπαρακολούθητος ὑπὸ τῶν πιστῶν καὶ ξένη πρὸς τοὺς πολλοὺς ἐξ αὐτῶν. Κατὰ τὸν μεσαίωνα ἐξ ἄλλου, εἰς χρόνους καθ' οὓς ἡ τυπογραφία δὲν εἶχεν ἐφευρεθῆ, ἡ προμήθεια τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν λατρείαν χειρογράφων, ὡς παρατηρεῖ ὁ D. Harrison¹, ἀπήτει δαπάνας δυσβαστάκτους καὶ δι' αὐτὰς ἔτι τὰς ἐνορίας, διότι αἱ διάφοροι ἀκολουθίαι ἦσαν κατανενεμημένοι εἰς πολυάριθμα βιβλία, τὰ ὁποῖα καθίσταντο δυσπόκτητα. Ἡ κατάστασις ἦτο ὅπως διάφορος πρὸς τὴν σημερινήν, ὅτε ἀντὶ μικρᾶς δαπάνης δύναται πᾶς τις νὰ προμηθευθῆ βιβλία, περιέχοντα τὰ κύρια τμήματα τῆς λατρείας, διὰ τῆς χρήσεως δ' αὐτῶν νὰ ἐνημερωθῆ ἐξ Ἰσου πρὸς τὸν λειτουργὸν ἐπὶ τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς σημασίας τῶν ἐν τῷ ναῷ τελουμένων. Ἡ λατινικὴ λοιπὸν ἐξ ἑνὸς καὶ ἡ δυσκολία τῆς προμηθείας τῶν κειμένων τῆς λατρείας ἐξ ἑτέρου καθίστα κατὰ τὸν μεσαίωνα ἐν τῇ ρωμαιοκαθολικῇ ἐκκλησίᾳ σχεδὸν ἀδύνατον τὴν κατάρτισιν ἐκκλησιασμάτος δεδιδαγμένου, μετ' ἐπιγνώσεως καὶ πλήρους κατανοήσεως τῆς ἐν τῷ ναῷ κοινῆς λατρείας, συμμετέχοντος εἰς αὐτήν.

Ἡ εὐσέβεια ἐξ ἄλλου λειτουργῶν τινων, σπουδαζόντων ἵνα καθ' ἑκάστην προσφέρωσι τὴν θεῖαν εὐχαριστίαν, καὶ εὐρισκομένων διὰ τοῦτο ὑπὸ περιστάσεις τοιαύτας ὥστε μόνοι ἄνευ ἄλλου τινὸς συνοδοῦ ἢ συμμετέχοντος νὰ λειτουργῶσι, διηκόλυνε τὴν ἐπικράτησιν τῶν λεγομένων μυστικῶν ἢ χαμηλῆ τῆ φωνῆ τελουμένων λειτουργιῶν, αἱ ὁποῖαι παρέμειναν ὅπως ἄγνωστοι εἰς τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν, ἐνῶ ἐν τῇ Δυτικῇ κατέστησαν, παρὰ τῇ καλουμένῃ Ὑψηλῆ ἢ ψαλτῆ λειτουργίᾳ, ἐξ Ἰσου μόνιμον καὶ ἀνεγνωρισμένον καθεστῶς. Αὐταὶ συνήθως ἦσαν αἱ πρῶται λειτουργίαι, αἱ κατ' ἀρχὰς καθ' ἡμέρας μὴ ἑορτασίμους τελούμεναι, εἰς τὰς ὁποίας διὰ τὴν συντομίαν αὐτῶν διηκολύνοντο καὶ οἱ εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῶν μεταβαίνοντες καὶ διὰ τοῦ ναοῦ διερχόμενοι πιστοὶ νὰ συμπαρίστανται, ἐφ' ὅσον ὀλίγα μόνον λεπτὰ τῆς ὥρας θὰ διέθετον πρὸς ἀκρόασιν αὐτῶν.

Αἱ μυστικαὶ αὗται λειτουργίαι κατέστησαν σὺν τῷ χρόνῳ προσφιλεῖς εἰς τὸν θρησκευόντα λαόν, οὐ μόνον διὰ τὴν συντομίαν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ διότι παρείχον τὴν δυνατότητα εἰς τοὺς παρισταμένους κατ' αὐτὴν πιστοὺς νὰ αὐτοσυγκεντρωθῶσιν ἐν ἀφοσίωσει, μεμονωμένως εἰς ἕκαστος χρησιμοποιοῦν διὰ τῆς διανοίας εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γλώσσαν συντεταγμένας προσευχάς, δι' ὧν ἤδη εἶχον ἀντικαταστήσει εἰς βιβλία προσευχῶν τὰς εἰς τὴν λατινικὴν ἀκατανοήτους εὐχὰς τῆς λειτουργίας, καὶ προσ-

φέρων οὕτω κατ' ἴδιαν τὴν προσωπικὴν λατρείαν αὐτοῦ εἰς τὸν Κύριον.

Ὁ Dix παραθέτει εἰς τὸ μνημονευθὲν ἔργον αὐτοῦ¹ τεμάχια ἐκ χειρογράφων τοῦ ΙΕ' αἰῶνος, εἰς τὰ ὁποῖα εὐρηναὶ πρὸς χρῆσιν τῶν παρακολουθούντων τὰς μυστικὰς ταύτας λειτουργίας πιστῶν ὁδηγαὶ καὶ εὐχαὶ εἰς τὴν λαλουμένην ὑπ' αὐτῶν γλώσσαν, τὰς ὁποίας οὗτοι θὰ ἔδει νὰ ἀναγινώσκωσι καθ' ἑαυτοὺς εἰς ὄρισμένα σημεῖα τῆς λειτουργίας. Οὕτως εἰς ἕν ἐξ αὐτῶν ἀναγινώσκωμεν:

«Κατὰ τὴν προσκομιδὴν (offertory), ὅταν ὁ ἱερεὺς λαμβάνῃ τὸ ποτήριον καὶ ἀνυψοῖ αὐτὸ καὶ ποιῆ τὴν προσφορὰν, μελέτα πῶς ὁ Κύριος ἡμῶν, ὁ Σωτὴρ πάσης τῆς ἀνθρωπότητος, ἐκουσίως προσέφερεν ἑαυτὸν εἰς τὸν αἰώνιον Τοῦ Πατέρα θυσίαν καὶ προσφορὰν διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ πρόσφερε εἰς Αὐτὸν ἑαυτὸν, τὸ σῶμά σου καὶ τὴν ψυχὴν σου, ἅτινα ἐξηγόρασε διὰ τιμήματος τόσον πολυτίμου... κ.τ.λ.».

Ἄλλ' ἡ τοιαύτη ἐξέλιξις τῆς λατρείας προσέδωκεν εἰς αὐτὴν καὶ νέαν ἔννοιαν, ὡς παρατηρεῖ ὁ Dix². Ἡ παλαιὰ συσσωματωμένη λατρεία, ἡ ὑπὸ τοῦ ὅλου σώματος τῆς ἐκκλησίας προσφερομένη, μετέπεσεν εἰς ἀπλὴν ἐστίαν συγκεντρώσεως δι' ὑποκειμενικὴν ἀφοσίωσιν ἐκάστου ἐπὶ μέρος λατρου ἐν τῇ μονῳσίᾳ τῆς διανοίας αὐτοῦ. Αὐτὴ δὲ ἡ κατ' ἴδιαν καὶ ἐν μονῳσει λατρευτικὴ πράξις ἤρχισε νὰ φαίνεται εἰς τοὺς θρησκευόντας ὡς σπουδαιότερα τῆς κοινῆς καὶ ἐν σώματι λατρείας, τῆς ἐν συμφωνίᾳ πάντων τῶν πιστῶν, «ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ» δοξαζόντων τὸ «πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα» τοῦ Κυρίου προσφερομένης. Καὶ ἐνῶ ἄλλοτε καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἐγένετο λόγος περὶ τῆς θείας εὐχαριστίας ὡς τελουμένης ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐχρησιμοποιοῦντο περὶ τῆς πρὸς τοῦτο συνάξεως τῶν πιστῶν οἱ ὄροι «ποιεῖν εὐχαριστίαν» «τελεῖν τὰ μυστήρια», «ποιεῖν σύναξιν», «σύναξιν ἄγειν», «ποιεῖν προσφορὰν»³, τὸ μέρος, ὅπερ οἱ λαϊκοὶ ἐλάμβανον εἰς τὴν ὁμαδικὴν ταύτην λατρείαν τῆς ἐκκλησίας κατ' ἀρχὰς, ἀπὸ τοῦ τελεῖν καὶ ποιεῖν περιωρίσθη εἰς τὸ βλέπειν μόνον καὶ ἀκοῦειν τὴν εὐχαριστίαν, εἶτα δὲ κατέληξεν εἰς τὸ περισυλλέγεσθαι εἰς ἑαυτὸν καὶ μελετᾶν καὶ συναισθᾶνεσθαι. Κατήνησε μάλιστα νὰ νομίζωσιν, ὅτι τὸ ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ βλέπειν (τὸ τελετουργικόν) καὶ ἀκούειν (τὸ μουσικόν μέρος τῆς λατρείας) καθίσταντο ἐμπόδια εἰς τὴν περισυλλογὴν καὶ εἰς τὸ νοερῶς προσεύχεσθαι καὶ εἰς κατάνυξιν ἄγεσθαι.

Οὕτω διηνοίχθη ἀπόστασις μεταξὺ τοῦ λειτουργοῦ καὶ τῶν ἀκούοντων τὴν λειτουργίαν πιστῶν, ἐκείνου μὲν μόνον ἐνεργοῦντος, τούτων

1. The Book of common Prayer, London 1945 σ. 40.

1. Σελ. 605 καὶ ἐξῆς.

2. Αὐτόθι σελ. 599.

3. Αὐτόθι σ. 12.

δὲ εἰς ὄλως παθητικὰ ὄργανα μεταπεσόντων, ἀλλ' ἀπεμονώθησαν καὶ ἀπ' ἀλλήλων οἱ πιστοί, τῆς ἐν τῷ ναῷ λατρείας ἀπὸ κοινῆς πράξεως καὶ συμφώνου ἐνεργείας εἰς κατ' ἰδίαν προσευχὴν ἑνὸς ἐκάστου μεμονωμένου τῶν πιστῶν μεταβληθείσης.

ΠΑΝ. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Η ΓΟΝΥΚΛΙΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Τί λέγουν τὰ ἐπίσημα κείμενα τῆς Ἐκκλησίας

«Γνώσατε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ἰωάν. Η' 32).

1. Ἔννοια.—Διὰ τὸ πολυσχιδῆς ζήτημα τῆς γονυκλισίας τῆς Κυριακῆς, περὶ τοῦ ὁποῦ ἐπραγματεύθη ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀνάτυπον ἐξέδωκεν ὁ καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Π. Τρεμπέλας, νομίζω πρέπει νὰ γίνῃ εὐρύτερος λόγος, καὶ νὰ μὴ θεωρηθῇ ἢ ἐπ' αὐτοῦ συζήτησις λήξασα, διότι πολλαὶ ἀκόμη ὑπάρχουν αἱ «θέσεις» ἐπ' αὐτοῦ. Πρέπει δὲ νὰ ἀκουσθῇ καὶ ἡ γνώμη τῶν Θεολογικῶν μας Σχολῶν, καὶ τῶν κανονολόγων μας, καὶ τῆς Διοικήσεως Ἐκκλησίας εἰς τὸ τέλος. Διότι τὸ ζήτημα δὲν εἶναι βέβαια δογματικόν, οὔτε ἠθικόν, ἀφορᾷ ὅμως τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν πειθαρχίαν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ εἶναι κανονικόν.

Ὡς κανονικόν ζήτημα σκοπεύω καὶ ἐγὼ νὰ πραγματευθῶ τὴν γονυκλισίαν τῆς Κυριακῆς εἰς τὸ παρόν. Τί λοιπὸν ἡ Ἐπίσημος Ἐκκλησία ἔχει ἀποφανθῆ ἐπ' αὐτοῦ καὶ ποῖον κῆρος ἔχουν αἱ ἀποφάσεις της, εἶναι τὸ ζήτημα, πὺν θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ. Διότι τὴν ἀποψιν αὐτὴν, νομίζω, δὲν τὴν ἐξαντλεῖ ἢ ὡς ἄνω πραγματεία τοῦ κ. Καθηγητοῦ, ἢ μᾶλλον μὲ τὰ λεγόμενα ἔχει, εἶμαι τῆς γνώμης, ὅτι προσβάλλεται καὶ διασαλεύεται τὸ κῆρος τῶν κανονικῶν ἀποφάσεων τῶν Συνόδων. Τί λέγουν λοιπὸν τὰ ἐπίσημα κείμενα τῆς Ἐκκλησίας, ἤτοι τῶν Συνόδων αὐτῆς, περὶ τῆς γονυκλισίας τῆς Κυριακῆς, τί δὲ οἱ Πατέρες Αὐτῆς;

2. Ἡ Α' Οἰκουμ. Σύνοδος.—Ἡ Α' Οἰκουμ. Σύνοδος, πὺν συνήλθεν εἰς τὴν Νίκαιαν τὸ ἔτος 325 καὶ συνέταξε τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως, ἀπετελέσθη ἀπὸ 318, ὡς γνωστόν, θεοφόρους πατέρας, ἐν οἷς ὁ Ἅγιος Σπυρίδων, ὁ Μέγας Ἀθανάσιος, ὁ ἅγιος Ἀχιλλεῖος κλπ. Ἐνώπιον τῆς Συνόδου αὐτῆς ἤχθη καὶ τὸ ζήτημα τῆς γονυκλισίας τῆς Κυριακῆς. Καὶ ἡ Σύνοδος μετὰ συζήτησιν βέβαια ἀπεφάνθη: «Ἐπειδὴ τινὲς εἰσὶν ἐν τῇ Κυριακῇ γόνυ κλίνοντες καὶ ἐν ταῖς τῆς Πεντηκοστῆς ἡμέραις ὑπὲρ τοῦ πάντα ἐν πάσῃ παροικίᾳ ὁμοίως παραφυλάττεσθαι, ἐσιώτας ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τὰς εὐχὰς ἀποδιδόναι τῷ Θεῷ» (Κανὼν Κ'). Ἐσιώτας ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ... Μετὰ συζήτησιν δηλαδὴ ἀπεφάσισεν ἡ Ἅγία Σύνοδος. Καὶ τὴν συζήτησιν αὐτὴν βέβαια δὲν τὴν ἔκαμε μία Οἰκουμενικὴ Σύνοδος τοῦ κύρους τῆς Α' ἔτσι γιὰ παρατέμπε, ἀλλὰ διότι τὴν εὐταξίαν ἐθεώ-

ρησεν ἀξίαν νὰ προσελκύσῃ τὴν προσοχὴν της. Οὔτε ἔχει σημασίαν ὁ χαλαρὸς τόνος τοῦ κανόνος τούτου. Διότι δὲν εἶναι ὁ μόνος αὐτός, πὺν δὲν μεταχειρίζεται κυρώσεις. Ὅλοι σχεδὸν οἱ κανόνες—καὶ οἱ 20—τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου κατὰ κανὸνα δὲν μεταχειρίζονται ἀσχηρὰς κυρώσεις ἢ ποινικὰς ὁμήτρας ἀκόμη καὶ εἰς οὐσιωδέστατα ζητήματα, ἰδίως τὸ «καθαίρεισθω καὶ ἀφοριζέσθω» τῶν νεωτέρων Συνόδων. Ἀσχέτως ὅμως πρὸς ταῦτα, γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Ὁ κανὼν οὗτος εἶναι κανὼν Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἤτοι τῆς Ἐπισήμου Ἐκκλησίας; Καὶ εἰ εἶναι, ἔχει κῆρος ὡς κανὼν Οἰκ. Συν.; Ναι ἢ ὄχι;

Καὶ ἔρχονται τώρα οἱ ἐρμηνευταὶ τοῦ Κανόνος, ὁ Ζωναρᾶς, ὁ Βαλαμών, μεγάλοι μορφαὶ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τῆς Ἐκκλησίας μας. Καὶ ἰδοὺ τί λέγουν: «Τὸ μὴ κλίνειν γόνυ ἐν Κυριακῇ καὶ ἐν ταῖς τῆς Πεντηκοστῆς ἡμέραις, καὶ ἄλλους Πατροῖν ἰεροῖς διατέτακται, καὶ τῷ μεγάλῳ δὲ Βασίλειῳ, ὅς καὶ τοὺς λόγους προστίθῃσι, δι' οὗς ἀπηγόρευται τὸ κλίνειν γόνυ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμέραις, ἐσιώτας δὲ προσεύχεσθαι ἐπιτέτραπται»... (Ζωναρᾶς). Καὶ ὁ Βαλαμών: «Ὁ δὲ παρὼν κανὼν διορίζεται κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν καὶ ἐν πάσαις ταῖς τῆς Πεντηκοστῆς ἡμέραις πανηγυρίζειν, καὶ ἐσιώτας πάντας εὐχεσθαι, ὡς συναναστάντας τῷ Χριστῷ καὶ τὴν ἄνω ζητοῦντας κατοικίαν». (Ἰδὲ Ράλλη—Ποτλῆ, Σύνταγμα Κανόνων κλπ. Β', 162).

3. Ἡ Πενθέκτη Οἰκουμ. Σύνοδος.—Τὸ ζήτημα ἀνεκινήθη, ὡς φαίνεται, κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους. Δὲν πρέπει δὲ νὰ ἐκλάβωμεν, ὅτι ἔπαισε νὰ τηρηθῇ ὁ 20ος κανὼν τῆς Α' Συνόδου καὶ διὰ τοῦτο ἐκ νέου τὸ ἐπαναλαμβάνει ἡ Πενθέκτη, ἀλλ' ὅτι ἐγεννήθη ἡ ἀπορία εἰς τοὺς πιστοὺς περὶ τῶν ὁρίων τῆς ἡμέρας τῆς Κυριακῆς, καθ' ἣν δὲν ἐπιτρέπεται ἡ γονυκλισία. Διὰ τοῦτο ἡ Πενθέκτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος συμπληρωματικῶς ὁρίζει τὸν χρόνον τῆς διαρκείας τῆς ἀπαγορεύσεως, ὅστις εἶναι ὁ ἀπὸ τοῦ Ἑσπερινοῦ τοῦ Σαββάτου μέχρι τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Κυριακῆς τοιοῦτος, κατὰ τὴν καὶ μέχρι σήμερον ἐπικρατοῦσαν ἐκκλησιαστικὴν διαίρεσιν τοῦ ἡμερονοκτίου, καθ' ἣν ἡ ἐπομένη ἡμέρα ἀρχεται ἀπὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου—εσπερινοῦ—τῆς προηγουμένης, κατὰ τὴν ἐβραϊκὴν, ὡς γνωστὸν, συνήθειαν.

Οὔτε παρεμπιπτότως πὺν ἐξήτασε καὶ ἡ Σύνοδος αὕτη—συνελθοῦσα ἐν Κων/πόλει τὸ ἔτος 680 καὶ ἀποτελεσθεῖσα ἐκ 300 ἐπίπου Πατέρων—τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀλλὰ εἰς τὸν 90ον αὐτῆς κανὸνα ἐθέσπισε τὰ ἐξῆς: «Ταῖς Κυριακαῖς μὴ γόνυ κλίνειν ἐκ τῶν θεοφόρων ἡμῶν Πατέρων κανονικῶς παρελάβομεν, τὴν τοῦ Χριστοῦ ὑμῶντες ἀνάστασιν». Τὸ δὲ παρελάβομεν σημαίνει ἢ Ἰερὰ τῆς Ἐκκλησίας Παράδοσις μᾶς διέσωσεν. Καὶ τὸ κανονικῶς μᾶς φανερῶνει τὴν ἐπίσημον τῆς Ἐκκλησίας ἀπόφασιν. Καὶ συνεχίζει ὁ κανὼν: Ὡς ἂν οὖν μὴ ἀγνοῶμεν τὸ σαφὲς τῆς τούτου παρατηρήσεως, δηλὸν τοῖς πιστοῖς καθιστώμεν, ὥστε μετὰ τὴν ἐν τῷ σαββάτῳ ἐσπερινῇ τῶν ἱερῶν μένων πρὸς τὸ θυσιαστήριον εἰσοδόν, κατὰ τὸ κρατοῦν ἔθος, μηδένα γόνυ κλίνειν, μέχρι τῆς ἐφεξῆς κατὰ τὴν Κυριακὴν ἐσπέρας, καθ' ἣν μετὰ τὴν ἐν

τῶ λυχνικῶ εἴσοδον αὐθις τὰ γόνατα κάμπτοντες, οὕτω τὰς εὐχὰς τῷ Κυρίῳ προσάγομεν. Τῆς γὰρ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐγέρσεως πρόδρομον τὴν μετὰ τὸ σάββατον νύκτα παραλαμβάνοντες, τῶν ὕμνων ἐντεῦθεν πνευματικῶς ἀπαρχόμεθα, εἰς φῶς ἐκ σκοτῶν τὴν ἑορτὴν καταλήγοντες, ὡς ἐν ὁλοκλήρῳ ἐντεῦθεν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ πανηγυρίζειν ἡμᾶς τὴν Ἀνάστασιν». (Σύνταγμα Κανόνων κλπ. Β', 516).

Εἶναι ἀνάγκη νὰ καταχωρίσωμεν καὶ τὴν ἐρμηνείαν τῶν κανονολόγων ἐρμηνευτῶν. Ὁ Ζωναράς λέγει: «Τὸ μὴ κλίνειν γόνυ ἐν Κυριακαῖς... διάφοροι νομοθετοῦσι κανόνες, καὶ ὁ μέγας Βασίλειος... Οὗτος δὲ ὁ κανὼν περὶ μόνῃς τῆς Κυριακῆς διατίθεται, καὶ ἐκ ποίας ὥρας μέχρι τίνος οὐ δεῖ κλίνειν γόνυ σαφῶς παριστᾷ καὶ φησί. Μετὰ τὴν κατὰ τὸ σάββατον ἐσπερινὴν εἴσοδον εἰς τὸ θυσιατήριον τῶν ἱερωμένων, μηδένα γόνυ κλίνειν μέχρι τῆς ἐσπέρας τῆς Κυριακῆς, ὅτε δηλαδὴ αὐθις ἡ εἴσοδος γίνεται τῶν ἱερωμένων. Ἐκτοτε γὰρ κλίνοντες γόνυ, καὶ οὕτως εὐχόμενοι οὐχ ἁμαρτήσομεν». Οὐχ ἁμαρτήσομεν, λέγει, διότι τὸ ἀντίθετον εἶναι ἁμαρτία ὡς παράβασις κανονικῆς διατάξεως τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ὁ Βαλσαμών, ἀφοῦ ἀναλύσῃ τὴν ἔννοιαν τοῦ κανόνος τούτου, συνιστᾷ εἰς τὸν πιστόν. «Συνιῆρει οὖν τὰ κανονικά, ἐνθα καὶ ὅπως ἐξεφωνήθησαν, καὶ μὴ εἴπῃς ἐναντιοῦσθαι, ἐν πᾶσι γὰρ τὸ πανάγιον Πνεῦμα ἐλάλησεν». (Σύνταγμα Κανόνων κλπ. Β', σελ. 516-518). Πῶς λοιπὸν «ἐλαφρᾷ τῇ καρδίᾳ» θὰ ἀγνοήσωμεν τὰς συστάσεις αὐτὰς τῶν θεοφόρων Πατέρων, καὶ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ χαρακτηρίσωμεν ἐν τὸσον σπουδαῖον διὰ τὴν εὐταξίαν τῆς Ἐκκλησίας ζήτημα ὡς χαλαρὸν καὶ ἀνούσιον, ἀφοῦ εἶναι ἀπόφθεγμα αὐτοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; Ἐτσι τοῦλάχιστον λέγει ὁ Βαλσαμών, ὅστις ἐξημάτισε Πατριάρχης Ἀντιοχείας καὶ δεινὸς κανονολόγος.

(Συνεχίζεται)

ΧΡ. Μ. ΕΝΙΣΛΕΙΔΗΣ Π. Θ.
Καθηγητῆς Γυμνασίου

ΤΟ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΛΑΜΠΕΘ

Β'

Ὁ Θεὸς ἐν τῷ κόσμῳ Αὐτοῦ.

Τὸ πρῶτον θέμα μας ἦτο ἡ περὶ ἀνθρώπου διδασκαλία.

Πολλοὶ θὰ εὐρίσκοντο ἰσχυριζόμενοι, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις καὶ ὁ προορισμὸς θὰ μπορούσαν νὰ ἐξηγηθοῦν μὲ ἀρχὰς καθαρῶς ἐξελικτικὰς, ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶνε προϊόν τούτου τοῦ κόσμου μόνον, καὶ ὡς ἐκ τούτου αὐξήσις τῶν ὀριζόντων τῆς γνώσεώς του καὶ μεγαλυτέρα κυριαρχία τῶν μέσων του, βαθμιαίως ἀλλ' ἀσφαλῶς, θὰ ἐξησφάλιζε τὴν τελειοποίησιν ἀμφοτέρων. τοῦ χαρακτῆρος του καὶ τῆς κοινωνίας, τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ μέλος.

Ἡμεῖς χαιρετίζομεν τὴν ἐπαύξεισιν τῆς κατανοήσεως ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τοῦ κόσμου. Ἄλλ' ἡ γνώσις, καίτοι ἐκλαμβά-

νεται ὡς ὄργανον τῆς προόδου τοῦ ἀνθρώπου, δὲν ἀποκλείεται νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν αὐτοκαταστροφὴν του. Αἱ μέγισται ἀνακαλύψεις του πιθανόν νὰ στραφοῦν πρὸς ὀλεθρὸν του, ἐκτὸς μόνον, ὅταν μάθῃ νὰ ὑποτάσῃ τὴν φύσιν του καὶ τὴν χρῆσιν τῶν δυνάμεών του, ὡς ὁ Θεὸς ἐννοεῖ νὰ χρησιμοποιοῦνται αὐταί.

Ἐπὶ τούτοις ὡσαύτως πολλοί, πού ταυτίζουσι τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὰς ὕλικας κατακτήσεις. Ἐπιστημονικὴ γνώσις ἀναμφιβόλως μεγάλως ἀνύψωσε τὸ ἐπίπεδον καὶ τὰς ἀνέσεις τῆς ζωῆς πολλαχοῦ. Ἀλλαχοῦ ὅμως ὑπάρχει πτώχεια καὶ στέρσις. Ἐνα ἀπὸ τὰ σοβαρώτερα νέα προβλήματα εἶνε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ὑπεράρκειαν τῶν χρεωδῶν δι' ὅλους. Καὶ ἐν τούτοις, καὶ ἂν γίνῃ τοῦτο ἀληθές, θὰ παραμένῃ τὸ «οὐκ ἐν τῷ περισσεῦειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ». Τὸ νὰ ἔχῃς πολλὰ καὶ τὸ νὰ ἀγωνιᾷς ν' ἀποκτήσῃς ἀκόμη περισσότερα, ὑπῆρξεν ἡ αἰτία μεγάλων κακῶν καὶ αὐτὸ εἶνε πού θὰ συνεχίσῃ τὴν διαίωσις τῆς ἀπληστίας, τοῦ μίσους, τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ὑφ' οἷονδήποτε οἰκονομικὸν σύστημα. Ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπος ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ἔχει ἐντός του κάτι προερχόμενον ἐκ τοῦ Θεοῦ, δι' αὐτὸ οὐδέποτε θὰ μὲνῃ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὰ ὕλικὰ ἀγαθὰ, ὅσονδήποτε ἄφθονα κ' ἂν εἶνε.

Διαφορετικὴ ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα, «Τί εἶνε ἡ φύσις καὶ ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου», εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀξίωσιν ἐκείνην, ὅπως προσφέρῃ ὁλόκληρον τὸν ἑαυτόν του εἰς ὑπακοὴν καὶ ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἔθνους ἢ τῆς ομάδος, ὅπου εἶνε μέλος. Οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουσι ν' ἀπορρίψωσι τὴν ἀξίωσιν αὐτῶν. Ἡ κοινωνία ὑφίσταται πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τῶν μελῶν τῆς καὶ ὄχι εἰς τὴν ὑποδούλωσιν ἢ τὴν τελείαν ὑποταγὴν τῶν. Κατανιᾷ δὲ δολοφόνος τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν, ὅταν μία κοινωνία μεταχειρίζεται τὰ μέλη τῆς ὡς μέσα πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν σκοπῶν τῆς.

Μόλις πρὸ ὀλίγου ἡ ἀνθρωπότης ἐγλύτωσε ἀπὸ τὸν ἐφιάλτην ὁλοκληρωτικῶν καθεστώτων, τὰ ὁποῖα εἶχον θεοποιήσει τὴν δυνάμιν τῶν. Τώρα ἀπειλεῖται ἀπὸ τὸν κίνδυνον τοῦ μαρξιστικοῦ Κομμουνισμοῦ, πού ἐξαίρει τὴν ἀθειαν, ἐξαρτᾷ τὸ πᾶν ἀπὸ τὴν ὕλικὴν πρόοδον καὶ διακηρύσσει μὲ ἓνα στρατιωτικὸν ἐνθουσιασμὸν τὸ εὐαγγέλιόν του μὲ τάσεις κυριαρχίας ἐφ' ὅλου τοῦ κόσμου.

Οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουσι ν' ἀπορρίψωσι τὸ εἶδος τούτου τοῦ Κομμουνισμοῦ, καταδικάζοντες τὴν σκληρότητα, τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν ψευδομένην προπαγάνδαν, πού εὐρίσκεται μέσα του. Συγχρόνως ὅμως δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀγνοοῦν ὀρισμένα μαθήματα, πού προκύπτουν ἀπὸ τοῦτο τὸ ἀδιαφιλονείκητον γεγονός, ὅτι ὁ Κομμουνισμὸς εὗρε πειθαρχημένην ὑπεροχὴν εἰς τὴν συνειδησιν πολλῶν ἐν Ἀνατολῇ καὶ Δύσει, οἱ

όποιοι φρονούν ότι δεν είναι υποχρεωτικών να παραδέχονται την άθεϊαν ή την ανθρωπολογία του. Είς αυτούς ο Κομμουνισμός φαίνεται ως μία διαμαρτυρία κατά της κοινωνικής άδικίας. Τους φαίνεται, ότι έκληρονόμησε το ενδιαφέρον δια τους δυστυχείς και τους καταπατωμένους, το όποιο (ένδιαφέρον), όπου είναι σύμφωνον προς την κλήσιν τους αποτελεί την δόξαν της Έκκλησίας. Δεν θέλομεν να είπωμεν ότι ο Κομμουνισμός είναι ο μόνος, που έπηρεάζει και ασχολείται με την πολιτική και οικονομική ζωήν του κόσμου, εναντίον του όποιου ή χριστιανική συνείδησις πρέπει να όρθωθῆ. Υπάρχουν άλλοι τύποι οικονομικού δεσποτισμού χαρακτηρίζοντες τον Δυτικόν κόσμον, που δείχνουν την ίδιαν άσπλαγχνίαν. Καί ανεξαρτήτως του τί έπαγγέλλονται έπιφανειακώς, εις την πραγματικότητα όμως ούδεμίαν αναγνώρισιν φανερώνουν των ήθικων νόμων. Έναντίον όλων αυτών των μορφών της κοσμικοποιήσεως, όφείλει ή Έκκλησία να διακηρύξη, ότι ο άνθρωπος είναι δημιούργημα του Θεού, ότι διατελεί υπό την έξουσίαν Έκείνου και ότι μακράν Αυτόο, ούτε την φύσιν του μπορεί να δαμάση, ούτε ν' αποκτήσῃ το γνώθι σαυτόν. Ο κόσμος ανήκει εις τον Θεόν, και ο ρόλος του δια τον άνθρωπον είναι να χρησιμεύση ως παιδαγωγική βάσις καταρτισμού του δια την αιωνιότητα. Μόνον ο Χριστός δύναται να τον απαλλάξη από την σκλήρυνσιν, που υπάρχει εις την ιδικήν του φύσιν, να τον ανυψώση από τα δεσμά της κακίας, να θέσῃ δέ τους πόδας του εις τον δρόμον, που οδηγεί εις την πραγματικήν κατά Θεόν έλευθερίαν.

Ο Θεός κατέστησε τον άνθρωπον υπεύθυνον. Προς άσκησιν της ευθύνης του, πρέπει να έχῃ έλευθερίαν. Ως εκ τούτου ή Έκκλησία ζητεί στοιχειώδη δικαιώματα ανθρώπινα δι' όλους, ανεξαρτήτως φυλής ή χρώματος. Άτυχώς υπάρχουν σήμερα χώραι, όπου τοιαύτα δικαιώματα καταπατούνται. Είμεθα ευγνώμονες δια την γινομένην εργασίαν υπό της έπιτροπής των Η.Ε. προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Υποσχόμενα να εργασθώμεν δια την άρσιν της άδικίας και καταπίεσεως, ίδια δέ να σταθώμεν παρά το πλευρόν εκείνων, των όποιων άπειλείται το δικαίωμα της θρησκευτικής έλευθερίας.

Δεν φτάνει όμως να τονίζῃ ή Έκκλησία τα δικαιώματα μόνον. Διότι τα δικαιώματα έπιβάλλουν καθήκοντα. Καί συχνά σήμερα τα καθήκοντα παραμερίζονται, όταν τονίζονται τα δικαιώματα. Άποκλειστικότης εις τα δικαιώματα δεν αποκλείεται να τα διαστρέψῃ εις σφάλματα, εκτός εάν ή τοιαύτη προσκόλλησις προέρχεται από διάθεσιν προς πιστήν εκτέλεσιν των καθηκόντων, τα όποια έχουσιν οι άνθρωποι, καθηκόντων προς τον Θεόν δια της όρθότητος του βίου, προς την κοινωνίαν δια τιμίας εργασίας,

και προς τον πλησίον δια το «βαστάζειν αλλήλων τα βάρη».

Ειρήνη και ασφάλεια πρέπει να αποκτηθοῦν εναντι του έθνικού εγωϊσμοῦ και της άπειλής πολέμου. Η παγκόσμιος ειρήνη άπειλείται από την καχυποψίαν, τον φόβον και το μίσος. Νέα τρομερά όπλα παρήχθησαν, που θα φέρουν έρείπια επί της γῆς. "Αν και ή καταστροφή του πολιτισμοῦ δεν θα φανῆ δι' ένα χριστιανόν ως το μεγαλύτερον κακόν, δεδομένου ότι είναι κληρονόμος ενός αιωνίου κόσμου και ούδέν, ούδέ ή άτομική βόμβα μπορούν να τον χωρίσουν από της αγάπης του Θεού, παρά ταύτα ο χριστιανός πρέπει να μισῇ τον πόλεμον, ως και πάν, που τον υποβοηθεῖ, ως τελείως άσυμβίβαστον εις την διδασκαλίαν και το παράδειγμα του Κυρίου. Ο θεϊός νόμος άπαιτεῖ από τα έθνη και έκαστον και ήνωμένα να καταδικάσουν την αξίωσιν ούουδήποτε έθνους προς άπεριόριστον κυριαρχίαν και του δόγματος, ότι ή δύναμις είναι το δικαίον του ισχυροτέρου. Προσκαλοῦμεν όλα τα έθνη να έλέγχουν από κοινού την κατασκευήν και χρῆσιν της άτομικής δυνάμεως και να υποσχεθοῦν, ότι ούδέποτε θα την χρησιμοποιήσουν προς πολεμικούς σκοπούς. Καλοῦμεν επίσης τα έθνη επί θυσία έστω και της ιδικής των ανεξαρτησίας να συνεργασθοῦν προς άρσιν των άφορμών του πολέμου, προάγοντες τον πολιτισμόν, την παιδείαν και την ευδαιμονίαν. Έλπίζομεν, ότι αι χριστιανικαί Έκκλησίαι θα συνδράμουν γενναίως τα Ηνωμένα Έθνη, ώστε να καταστοῦν αποτελεσματικώτερον όργανον της παγκοσμίου συνεργασίας. Η χρεωκοπία άλλως πρέπει ν' αναμένεται, αν δεν έμπνέωνται εκ της αρχῆς, ότι τα έθνη και τα άτομα είναι μέλη όλα μιας οικογενείας υπό τον ένα Θεόν και Πατέρα όλων.

Είς κάθε έθνος ή Έκκλησία ήρχισε να αισθάνεται μάλλον την κρατικήν τάσιν να λάβῃ υπό τον έλεγχόν της την εκπαίδευσιν και την κοινωνικήν πρόνοιαν, ή όποία μέχρις έσχάτων έθεωρεῖτο ως ο ειδικός τομεύς της χριστιανικής δράσεως. Ούδεμία αντίρρησις, ότι ή Έκκλησία θα ήδύνατο να έπιδοκιμάσῃ το αυξανον κρατικόν ενδιαφέρον υπέρ της ανθρωπίνης ευτυχίας, οι δέ πιστοί θα ήδύναντο να συνεργασθοῦν εις τοῦτο, όπουδήποτε μπορούσιν. Κατ' αυτόν τον τρόπον δύναται να μεταδώσουν τας ειδικάς ιδιότητας της χριστιανικής ιδεολογίας. Ούχ ήττον παρουσιάζεται μέγας κίνδυνος, όπου το κράτος είναι άσυμπαθές ή έχθρικόν, όποτε εις τοιαύτην περίπτωσιν ή Έκκλησία έπιβάλλεται συνεχώς ν' ανθίσταται κατά των αυθαιρεσιών του Κράτους, που θέτουν εις κίνδυνον την ανθρωπίνην προσωπικότητα. Ιδιαιτέρως τοῦτο είναι άληθές εις τον εκπαιδευτικόν τομέα. Αναγράφομεν την βαθείαν μας ίκανοποίησιν έξ όλων των εκπαιδευτικων λειτουργών, οι όποιοι άπέναντι μεγάλων δυσχερειών αποδεικνύουν,

ὅτι ἡ παιδεία δὲν εἶνε ἀπλοῦν βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα, οὔτε σχολὴ μορφώσεως πολιτῶν, ἀλλὰ εἶνε ἡ εἰσαγωγή εἰς τὸν πνευματικὸν κόσμον καὶ τὸ ἐκπαιδευτήριον ἀνθρωπίνων ψυχῶν πρὸς γνῶσιν καὶ ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ.

Εἰδικῶς ἐπεστήσαμεν τὴν προσοχὴν εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς ἐκπαιδεύσεως. Καὶ αὕτη εἶνε μία ἄποψις τῆς ὁλονὲν εὐρυνομένης σφαίρας κοινωνικῆς εὐθύνης, ἐξ Ἰσου εἰς ἐθελοντικὰς ὑπηρεσίας ὅσον καὶ εἰς κρατικάς, εἰς τομεῖς ὅπου οἱ χριστιανοὶ σπουδαίαν συμβολὴν δύνανται νὰ προσφέρουν. Δὲν ὑπάρχει πλέον ἐπιγούσα ἀνάγκη ἀπὸ τὴν στρατολογίαν καὶ προετοιμασίαν καταλλήλων στελεχῶν ἐξ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν δι' αὐτάς τὰς θέσεις. Εἰς ἀναριθμητὰ στάδια τῆς παιδείας, κοινωνικῆς ὑπηρεσίας, τὰ νοσοκομεῖα, ὡς καὶ ἄλλα κοινωφελῆ καλοῦνται οἱ χριστιανοὶ νὰ γίνουν οἱ κήρυκες τῆς ἀληθείας καὶ ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

(Συνεχίζεται)

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΕἰΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤ. ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Ἀνταπόκρισις ἐκ Παρισίων.

Ἀναντίρρητος εἶναι ἡ ψυχολογικὴ ἐπίδρασις, τὴν ὁποίαν ἐξασκεῖ σήμερον ὁ κινηματογράφος εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὰς λαϊκὰς μάζας. Τὸ μέσον αὐτὸ τῆς ψυχαγωγίας, τὸ ὁποῖον ἐγίνε τόσον προσφιλὲς καὶ ἀπαραίτητον εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦ εικοστοῦ αἰῶνος, εἰς σημεῖον πού νὰ τὸ συναντῶμεν καὶ εἰς τὴν μικροτέραν ἐπαρχιακὴν πόλιν καὶ πολλάκις εἰς χωρία ἀκόμη, ἐξειλίχθη συγχρόνως καὶ εἰς εἶδος βαρομέτρου, τὸ ὁποῖον σταθμίζει τὴν ψυχολογικὴν κατάστασιν τῶν ἀνθρώπων, τὰς ἀπαιτήσεις των, τὰς ἰδέας των, τὰς πνευματικὰς κατευθύνσεις των. Ὅπως ἔχει διαπιστωθῆ, τοῦλάχιστον ἀπὸ τὰ μέρη ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα κυριαρχεῖ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας, ἢ ἀνθρωπότης σήμερον εὐρίσκειται εἰς τὴν καμπὴν μῆς στροφῆς, τὴν ὁποίαν κάμνει πρὸς τὸ μέρος τῶν πνευματικῶν ἀξιών καὶ τῆς χριστιανικῆς ἰδέας. Ἡ διαπίστωσις αὕτη δὲν εἶναι ὑποκειμενικὴ, δὲν εἶναι ὑπερβολικὴ, οὔτε οὐτοπιστικὴ, προερχομένη ἀπὸ πρόσωπα πού φλέγονται ἀπὸ τὴν πίστιν πρὸς τὰς ἀξίας αὐτάς. Εἶναι ὁμολογία πολλῶν ἀμερολήπτων παρατηρητῶν, μεταξὺ δὲ αὐτῶν δύναται τις νὰ κατατάξῃ καὶ τὸ λευκὸ πανί τοῦ κινηματογράφου, τὸ ὁποῖον προσελκύει καὶ σαγηνεύει τὸν ἄνθρωπον τῆς ἐποχῆς. Ἀπόδειξις εἶναι ὅτι τὰ κινηματογραφικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα ἐμπνέονται ἀπὸ τὰς ἰδέας αὐτάς καὶ ἰκανοποιοῦν τὰς ψυχικὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐποχῆς μας καὶ ἐξυπνῶνουν τὸν ἄνθρωπον, ἔχουν καταπληκτικὴν ἐπιτυχίαν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Ἴσως ἡ ἐπιτυχία αὕτη (εἶναι προσωπικὴ ἰδέα τοῦ γράφοντος) νὰ παρακινήσῃ μερικὰς κινηματογραφικὰς ἐταιρεῖας νὰ δημιουργήσουν ὀρισμένους ταινίας μὲ καθαρῶς χριστιανικὸν περιεχόμενον. Ἴσως ἡ δίψα τῆς ἐποχῆς μας διὰ τὸ χριστιανικὸν ἰδεῶδες, ἢ στροφὴ τῆς πρὸς τὴν ἰδέαν τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἠθικοῦ καὶ ἡ ἀποστροφὴ

τῆς ἀπὸ κάθε τι, πού κλονίζει τὰς ἰδέας αὐτάς, εἴτε πολιτικὴ εἶναι, εἴτε κοινωνικὸν σύστημα, εἴτε τέχνη, νὰ ἐπέβαλεν εἰς τοὺς ἐπιχειρηματίας τοῦ κινηματογράφου τὴν ἀνάγκην νὰ τὸν θέσουν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος. Δὲν πρόκειται νὰ κρίνωμεν τὰ ἐλατήρια τῆς τοιαύτης χριστιανικῆς κινηματογραφικῆς παραγωγῆς. Ἐκεῖνο πού ἔχει σημασίαν εἶναι, ὅτι καὶ αὕτη ἡ ὀθόνη ἐτέθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος καὶ ὅτι πρὸς τὴν προσπάθειαν, τὴν ὁποίαν καταβάλλουν ἄλλοι ἠθικοὶ παράγοντες διὰ τὴν ἠθικὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἀνθρώπου, ἔρχεται τώρα συνεργάτης καὶ συνεπίκουρος, καὶ μάλιστα σοβαρός, καὶ ὁ κινηματογράφος. Ἀκόμη σοβαρωτέραν σημασίαν ἔχει ἡ διαπίστωσις τοῦ πῶς, τόσον ἡ κριτικὴ, ὅσον καὶ τὸ κοινόν, ὑποδέχονται τὰς ταινίας αὐτάς τῆς χριστιανικῆς παραγωγῆς. Ἐχω ὑπ' ὄψιν μου ἀπὸ τὰς πολλὰς δύο, αἱ ὁποῖαι προεβλήθησαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ προβάλλωνται εἰς τοὺς Παρισίους. Ἀπὸ ἀπόψεως κριτικῆς ἐβραβεύθησαν κατ' ἐπανάληψιν εἰς τὰς διαφόρους ἐκθέσεις, ὅπως τὰς ὀνομάζουσιν festival. Ἀπὸ ἀπόψεως θεατῶν ὑπερέβησαν καὶ τοὺς πλέον τολμηροὺς ὑπολογισμούς.

Ἡ πρώτη, γαλλικῆς παραγωγῆς, ὑπὸ τὸν τίτλον «Monsieur Vincent», παρουσίασε τὴν ζωὴν ἐνὸς ὑπερόχου κληρικοῦ καὶ ἁγίου τῆς ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος ἔζησε κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα εἰς τοὺς Παρισίους καὶ ἀφιέρωσε τὴν ζωὴν του εἰς τὴν περίθαλψιν τῶν πτωχῶν, εἰς τὴν δημιουργίαν μοναχικοῦ τάγματος πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν καὶ εἰς τὴν ἴδρυσιν νοσοκομείων. Εἰς τὴν ταινίαν αὕτην ἀντικατοπτρίζεται τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον εἰς ἐποχὴν, πού ἡ δυστυχία καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀθλιότης ἐπεκράτει εἰς μίαν δολόκληρον συνοικίαν τῶν Παρισίων εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε ἡ τότε Κυβέρνησις νὰ εὕρη ὡς μόνην λύσιν τὴν διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου ἐξαφάνισιν τῆς συνοικίας αὐτῆς. Εἰς αὕτην τὴν σκοτεινὴν περίοδον προβάλλεται ἡ ὑπέροχη μορφή τοῦ Paul Vincent. Παιδί, ὅπως εἶπεν ἡ ταινία χαρακτηριστικώτατα, πτωχοῦ χωρικοῦ, πού ἐγίνε κληρικός διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τοὺς πτωχοτέρους ἀπ' αὐτόν, ἠγωνίσθη σκληρὰ εἰς ὅλην τὴν ζωὴν του πρὸς ἀνακούφισιν τῆς δυστυχίας καὶ ἔδειξε τί δύναται νὰ κατορθώσῃ τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα τῆς ἀγάπης, ὅταν επικρατῇ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων καὶ ἰδιαιτέρως τῶν κληρικῶν.

Ἐπὶ ἑξ ἡμέρας συνεχῶς ἐπροβάλλετο ἡ ταινία αὕτη εἰς δύο μεγάλα κινηματοθέατρα τῶν Παρισίων. Ὑπελογίσθη ὅτι τὸ 1/3 τῶν παρισινῶν εἶδον τὸ ἔργον αὐτό. Ἡ ψυχολογικὴ ἐπίδρασις του ὑπῆρχε καταπληκτικὴ. Αὐτὸ τὸ ὁμολογοῦν εὐλικρινῶς ὅλοι, ὅσοι τὸ εἶδον, ἀνεξαρτήτως ἰδεῶν καὶ ἀντιλήψεων.

Ἡ δευτέρα, ἀμερικανικῆς παραγωγῆς, ὑπὸ τὸν τίτλον «Dieu est mort», ἐνεφανίσθη τελευταίως καὶ προβάλλεται σήμερον συγχρόνως εἰς τρεῖς κινηματογράφους τῶν Παρισίων. Εἰς τὴν ταινίαν αὕτην ἀντικατοπτρίζεται τὸ μεγαλεῖον καὶ ὁ θρίαμβος τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Εἶναι ἐμπνευσμένη ἀπὸ τοὺς συγχρόνους διωγμοὺς πού διεξάγονται ἐναντίον τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας, εἰς τὰ ἔθνη ἐκεῖνα, πού ἔχουν

ὡς ἔμβλημα τὴν ἀθείαν καὶ τὰς κοινωνικὰς μεταρρυθμίσεις, καὶ ἀπὸ τὴν ὀραίαν δράσιν τῶν νέων ἀποστόλων καὶ μαρτύρων. Παρουσιάζει τὴν ζωὴν ἐνὸς μόνου ἀπομείναντος ἱερέως εἰς μίαν χώραν, εἰς τὴν ὀραίαν ἢ χριστιανικὴν θρησκεία ἐτέθη ἐν διωγμῷ, τὴν αὐταπάρησίν του, τὰς κακουχίας του, τὰς στερήσεις του καὶ συγχρόνως τὴν δράσιν του νὰ μεταδίδη τὴν χάριν τῶν μυστηρίων εἰς ἀγωνιώδεις ψυχάς, τὰς ὁποίας συνέχει ἡ φλόξ τῆς πίστεως καὶ ὁ φόβος τῆς ἀθέου ἐξουσίας. Καὶ ἐνῶ, κατόπιν ὀραίας πλοκῆς τοῦ ἔργου, συλλαμβάνεται καὶ τυφειρίζεται ὁ τελευταῖος οὗτος ἱερεὺς τῆς χώρας αὐτῆς, καὶ ἐνῶ τὰ πλείθη τῶν πιστῶν θρηνοῦν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἀπώλειαν τοῦ μόνου πνευματικοῦ των πατρός, ἡ ταῖν τελειώνει μετὰ τὴν θαυματουργικὴν ἐμφάνισιν ἐνὸς νέου ἱερέως πρὸς τὸ ἐκκλησίασμα καὶ ἐπισφραγίζεται μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, διὰ νὰ ἐπικυρώσῃ τὸ ἀψευδὲς διδάγμα τῶν αἰώνων, ὡς πρὸς τοὺς ἀγῶνας καὶ τοὺς θριάμβους τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Ἐπάρχει πιθανότης εἰς τὸ μέλλον, κατόπιν τῆς θριαμβευτικῆς ἐπιτυχίας τῶν ἔργων αὐτῶν, νὰ πολλαπλασιασθῇ ἡ παραγωγή τῶν χριστιανικῶν ταινιῶν. Ἦδη ἔχει ἀναγγελθῆ, ὅτι προσεχῶς θὰ ἐμφανισθῇ ἡ ζωὴ τοῦ ἱδρυτοῦ τῶν μοναχικῶν ταγμάτων τῆς ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας François d' Assise, καθὼς καὶ ἡ Φαβιόλα. Καὶ οἱ φίλοι τοῦ κινηματογράφου τὰ ἀναμένουν μετὰ ἀγωνίαν, ὅπως καὶ ἄλλα ἔργα ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ τὴν δράσιν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου μας.

Παρίσιος Ἀρχ. ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΚΑΡΑΜΠΙΝΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ»

Κύρια Διευθυντά,

Με ἀπερίγραπτον χαρὰν καὶ ψυχικὴν ἀνακούφισιν ἀνέγνωσα τὴν ἐν τῷ δελετίῳ τῆς Ἐκκλησίας γνώμην τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Παντελεήμονος, ὅτι ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία ἢ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὀφείλει νὰ ἐκδώσῃ εἰς μνημόσυνον τοῦ μακαριστοῦ Διδασκάλου τοῦ Εὐαγγελίου Μιχαὴλ Γαλανοῦ ἐν ἔργον αὐτοῦ καὶ κατὰ προτίμησιν τὸ ἔργον «οἱ Βίοι τῶν Ἁγίων».

Συμφωνῶ πλήρως μετὰ τὴν γνώμην τοῦ Ἁγίου ἀδελφοῦ, καθ' ὅτι ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως κρίνω, ὅτι τὸ σύγγραμμα αὐτὸ εἶναι ἄριστον βοήθημα διὰ πάντα φιλαναγνώστην Ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων. Ἰδίᾳ δὲ διὰ τοὺς ἀσχολουμένους εἰς τὸ θεῖον κήρυγμα.

Δὲν δίδω ἄλλον χαρακτηρισμὸν τοῦ ἔργου τούτου τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου, τοσοῦτο μάλλον, ὅσῳ ὁ Ἅγιος ἀδελφός λίαν ἐμπεριστατωμένως χαρακτηρίζει τὸ θαυμάσιον τοῦτο ἔργον ἀπὸ πάσης πλευρᾶς.

Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο, ἐάν ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀνελάμβανε τὴν ἔκδοσιν «τῶν Βίων τῶν Ἁγίων» τοῦ ἀλήστου μνήμης Διδασκάλου τοῦ Εὐαγγελίου Μιχ. Γαλανοῦ, ἀλλὰ θὰ προσέθετε προσέτι καὶ ἐν ἔργον εἰς τὰ τόσα ἔργα, τὰ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα ὑπ' αὐτῆς, ὅχι μόνον ὀφελίμων, ἀλλὰ καὶ λίαν σπουδαίων, κατὰ τὴν ἐμὴν ταπεινὴν γνώμην, καὶ ἄριστον βοήθημα τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου. τοῦ ἐμψυχοῦ τοῦτου τῆς ἐνορίας καὶ διὰ τῆς ὑπαίθρου.

Καθ' ἃ δὲ με εἶχε καταστήσει κοινωνὸν τῶν σκέψεών του ὁ ἀειμνήστος, προϋτίθετο, ἐπειδὴ εἶχεν ὀλοσχερῶς ἐξαντληθῆ ἡ ἔκδοσις, νὰ προβῇ εἰς νέαν ἔκδοσιν, ἐλπίζων

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ ἀρχὴ τὸ ἡμῖν τοῦ παντός.

Σημειοῦμεν ὡς ἐξαιρετικῶς εὐχάριστον τὴν ἔκδοσιν καὶ κυκλοφορίαν τοῦ ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καταρτισθέντος «Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἐγκεκριμένου ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅπερ θὰ ἀποτελέσῃ σημαντικὸν σταθμὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς καθ' ὅλου παρ' ἡμῖν κατηχητικῆς κινήσεως. Διὰ τοῦ προγράμματος τούτου πρώτην ταύτην φορὰν ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν διὰ τοῦ ἱεραποστολικοῦ αὐτῆς οργανισμοῦ δίδει ὀλοκληρωμένας προγραμματικὰς κατευθύνσεις διὰ τὴν συστηματικωτέραν καὶ καρποφορωτέραν δι-οργάνωσιν καὶ διεξαγωγὴν τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου, μὴ ἀντιγραφούσας ξένα πρότυπα, ἀλλὰ προσηρμοσμέ-νας, ὡς τονίζεται ἐν τῇ Εἰσηγητικῇ Ἐκθέσει, ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὴν ὑπάρχουσαν παρ' ἡμῖν πραγματικό-τητα καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ προοπτικὴ τοῦ Προγράμματος ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ ἐξελιχθῶν τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα εἰς ἐνοριακὰ κέντρα νεότη-τος, ἐν οἷς τὸ κατηχητικὸν ἔργον, συνδεδεμένον στε-νῶς μετὰ τὴν ἐνορίαν καὶ τὸν ἱερέα, δὲν θὰ περιορίζε-ται εἰς ὀραίαν καθ' ἑβδομάδα διδασκαλίαν καὶ βραχεῖαν ἐπαρῆν τῶν μαθητῶν μετὰ τῶν Κατηχη-τῶν, ἀλλὰ θὰ εἶναι μία συνεχὴς προσπάθεια διὰ τὴν ἐκκόλασιν πασῶν τῶν ἀξιολογικῶν ροπῶν καὶ αἰτη-μάτων τῆς ψυχῆς τῆς νεολαίας καὶ τὴν δημιουργίαν ἀρίτων χριστιανικῶν προσωπικοτήτων, ἐν ταῖς ὁποίαις πᾶσαι ἀνεξαιρέτως αἱ ἐκφάνσεις καὶ πτυχαι τῆς ζωῆς τῶν νέων θὰ ἔχουν τὴν χριστιανικὴν σφραγίδα καὶ πνοήν. «Οὕτως, ὡς ὀρθῶς λέγεται ἐν τῇ σχετικῇ Εἰ-σηγητικῇ Ἐκθέσει, ἡ ὀλότης τῆς νεολαίας (μαθητιῶσα καὶ ἐργαζομένη) καὶ ἡ ὀλότης τῆς ζωῆς τῆς θ' ἀπο-τελέσουν τὸ ἀντικείμενον τῆς φροντίδος τῆς Ἐκκλη-σίας διὰ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου».

Τὸ Πρόγραμμα, καρπὸς ἐπισταμένης καὶ ἐξονυχι-στικῆς μελέτης πάντων τῶν σχετικῶν ζητημάτων, δια-κρίνεται διὰ τὴν συστηματικὴν καὶ μεθοδικὴν ταξι-νόμησιν τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ, διὰ τὸν ζωντανὸν καὶ συγχρονισμὸν παλμῶν του καὶ διὰ τὸν ἐντὸς τοῦ περιεχομένου τῆς Ὁρθοδόξου παραδόσεως φιλελεύ-θερον καὶ προοδευτικὸν χαρακτήρα του. Ὁ ἀναγινώ-σκων αὐτὸ ἀναπνέει ἐντὸς μιᾶς νέας ἀτμοσφαιρας καὶ διαισθάνεται, ὅτι εἰς τὸν ὀρίζοντα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἀνατέλλει μία νέα ἐλπιδοφόρος ἐποχὴ. Συγχαίρομεν τοὺς συντάκτας τοῦ Προγράμματος καὶ εὐχόμεθα, ἵνα ὁ Θεὸς ἀναδείξῃ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἐκ-

.....
εἰς τὴν βοήθειαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν προθυμίαν τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι, κατ' ἐμέ, ἀπαραίτητος ἀλλὰ καὶ ἐπιβεβλημένη ἡ τοιαύτη ἔκδοσις, ὅχι μόνον εἰς μνημόσυνον τοῦ καλοῦ ἐργάτου τοῦ Εὐαγγελίου, ἐργασθέντος ἀόκνως ὑπὲρ τὴν πεντηκονταετίαν ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ψυχικὴν ὀφελίαν τοῦ χριστε-πανώμου πληρώματος.

† Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου Ἀνανίας

κλησία ζηλωτὰς ἐργάτας καὶ κατάλληλα στελέχη, τὰ ὁποῖα θὰ τὸ ἐφαρμόσουν. Πάντως ἡ ἀρχὴ εἶναι τὸ ἡμῶν τοῦ Παντός.

Κυριώτατα ἠθικόν.

Τῇ πρώτῃ μεσοῦντος μηνὸς (Τρίτῃ), ὁπότε ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἐνεφανίσθη ἡ νέα Κυβέρνησις, ὁ Πρόεδρος αὐτῆς, ἀγαγίνωσκον τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις, ἐτόνισε μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὅτι «πρέπει νὰ ἔχωμεν πάντα ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα δὲν ἔχει μόνον οικονομικὴν πλευρὰν, ἔχει ἐξ ἴσου καὶ κατὰ κύριον ἰδίως λόγον ψυχολογικὸν καὶ ἠθικὸν περιεχόμενον». Ὁρθῶς ἐτονίσθη, ὅτι τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα εἶναι κυριώτατα ἠθικόν. Ὅταν εἰς τὴν ἱεραρχικὴν κλίμακα τῶν ἀξιών δὲν ἔχουν τὴν πρώτην θέσιν αἱ ἠθικαὶ καὶ θρησκευτικαὶ ἀξίαι, τότε αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν διαφόρων στοιχείων τοῦ κοινωνικοῦ βίου καθίστανται χαλαραὶ, ἀναπτύσσονται ὀργανώσεις καὶ ἄναρμοιαι μεταξὺ αὐτῶν, αἱ οἰκονομικαὶ καὶ ὕλικαὶ ἀξίαι ἀναπτύσσονται εἰς βάρος τῶν πνευματικῶν καὶ οὕτως ἐκδηλοῦται ἡ κοινωνικὴ νόσος. Μόνον ὅταν αἱ θρησκευτικαὶ καὶ ἠθικαὶ ἀξίαι διαποτίζουν πάντα τὰ στοιχεῖα τοῦ κοινωνικοῦ βίου, ταῦτα θὰ ἔχουν μεταξὺ τῶν ἐνότητων καὶ θὰ ἀναπτύσσονται ἁρμονικῶς.

Τὸ νέον ἔγκλημα.

Ἡ κατὰ τὸ γνωστὸν κομμουνιστικὸν δικονομικὸν σύστημα εἰς ἰσόβια δεσμὰ καταδίκης τοῦ Πριμάτου τῆς Οὐγγαρίας καρδινάλιου Μισιτζέντυ προεκάλεσε δικαίως τὰς διαμαρτυρίας σύμπαντος τοῦ ἑλευθέρου καὶ πεπολιτισμένου κόσμου, χαρακτηρίσαντος τὸ ἔγκλημα τοῦτο ὡς σίγμα τοῦ νῦν ἰθύνοντος τὰς τύχας τοῦ τάλαιπώρου οὐγγρικοῦ λαοῦ κυβερνητικοῦ συγκροτήματος. Ἀλλὰ «μωραίνει Κύριος, ὃν βούλεται ἀπολέσαι».

Τὰ ὄρια τῆς Ἱερᾶς Πόλεως.

Ὁ ἐν Ἀθήναις Πρόξενος τοῦ Ἰσραήλ, ἀπαντῶν δι' ἐπιστολῆς του εἰς τὴν «Καθημερινήν», δημοσιεύσασαν σημεῖωμα, λέγον ὅτι ὁ Ο.Η.Ε. δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέψη, ὅπως ἡ Ἑβραϊκὴ Κυβέρνησις ἐγκαταστήσῃ τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Ἰσραήλ εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ προᾶξις αὕτη ἀφορᾷ τὴν περιοχὴν τῆς ἐξω τῶν τειχῶν «Νέας» Ἱερουσαλήμ, ἐν ἣ «δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς τόπος ἰδιαιτέρας λατρείας δι' οὐδεμίαν θρησκείαν, διότι ὅλοι οἱ καλούμενοι Ἅγιοι Τόποι εὐρίσκονται εἰς τὴν ἐντὸς τῶν τειχῶν Παλαιὰν Πόλιν». Ἀλλ' εἶναι πασίγνωστον, ὅτι ἱερὰ προσκυνήματα εὐρίσκονται καὶ ἐκτὸς τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλήμ, ὡς π.χ. ἡ Γεθσημανῆ, ἔνθα ὁ τάφος τῆς Θεοτόκου, τὸ Ὄρος τῶν Ἑλαιῶν καὶ ἄλλα πολλά, τὰ ὁποῖα βεβαίως δὲν δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν ἀπὸ τῆν ἐντὸς τῶν τειχῶν Ἱερᾶν Πόλιν.

Παρακαλοῦμεν ὅπως, σὺν τῇ πρὸς τὸ Περιοδικὸν ἀποστολῇ ἐκάστου δημοσιεύματος, ἐμβάξῃται διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς καὶ τὸ σχετικὸν ἀντίτιμον.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἀποστολικὴ Διακονία: Τῇ 31 τ. μ. ἐτελέσθησαν ἐν τῇ Σχολῇ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τὰ ἐγκαίρια τοῦ Κατηχητικοῦ Φροντιστηρίου, εἰς ὃ ἐνεγράφησαν περὶ τοὺς 60 μαθηταί, ἄρρενες καὶ θῆλεις. Μετὰ τὴν γενομένην προσεσχῆν, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σάμου κ. Εἰρηναῖος, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου, προσεφώνησε τοὺς μαθητὰς. Διαγράψας ἐν ὀλίγοις τὸν σκοπὸν τοῦ Φροντιστηρίου καὶ καταδείξας τὴν σημασίαν τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου, ἐπεδαψίλευσεν ἐπὶ πάντας τὴν εὐλογίαν τῆς Ἐκκλησίας, εὐχήθησι πλοῦσιον τὸν καρπὸν. Μετὰ τοῦτον ὁμίλησεν ὁ Γεν. Διευθυντῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Καθηγητῆς κ. Β. Βέλλας, ὑλογραμμίσας κυρίως τὸν ὑψηλὸν προσορισμὸν τοῦ Κατηχητοῦ καὶ διαγράψας τὴν εἰκόνα τοῦ ἰδεώδους διδασκάλου τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων εἰς δηλώσεις του πρὸς τὴν Ἀθηναϊκὴν ἑφημερίδα «Ἔθνος» εἶπε μεταξὺ ἄλλων: «Ἡ Διεύθυνσις Θρησκευμάτων ἔχει ὁμολογούμενος σοβαρώτατα ζητήματα, πῶς ἀναμένον ὑψίμοις. Δὲν μπορῶ ἐν τούτοις νὰ δώσω ἀκόμη λεπτομερείας ἐπὶ τῶν προβλημάτων αὐτῶν καὶ τῶν λύσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ δοθοῦν. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δύναμαι νὰ εἶπω μόνον τοῦτο: Ἀπὸ διετίας συντελεῖται ἓνα ἀφανές, ἀλλ' ὑψίστης σημασίας ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν ἀφαιρέσιον τῆς ἀναμρφόσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ κλήρου: ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία. Εἶναι τόσον σημαντικὸν τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖ, ὥστε καὶ διὰ νομοθετικῶν μέτρων, ἀλλὰ καὶ διὰ παντός ἄλλου τρόπου ἐπιβάλλεται νὰ ἐνισχύσωμεν τὴν προσπάθειάν της. Ἄλλως τε τὸ ἔργον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας εὐθέως συνάπτεται μὲ τὴν προσπάθειαν τοῦ καθολικοῦ συναγεροῦ διὰ τὸν ἄγωνά του Ἔθνους, τεθέντος ὅτι ἀπὸ τῆν Ἀποστολικὴν Διακονίαν θὰ πηγᾶσιν οἱ ἱεροκήρυκες καὶ οἱ Κατηχηταὶ ὀλοκλήρου τῆς Ὀρθοδοξίας».

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος δι' ἐγγράφου αὐτοῦ πρὸς τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον ἐγνώρισεν τὴν ἐκδοσὴν ἐιδικοῦ δελτίου «Δελτίον Θεῖου κηρύγματος», ἐν τῷ ὁποίῳ περιέχονται κηρύγματα πρὸς ἀνάγνωσιν ἐπ' Ἐκκλησίας. Τὸ δελτίον τοῦτο διανέμεται δωρεὰν ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν «Φωνὴν Κυρίου», ἣτις καὶ αὕτη διανέμεται δωρεὰν.

Δι' ἑτέρου δὲ ἐγγράφου ὁ αὐτὸς Σεβασμιώτατος ἐγνώρισεν ὅτι δι' ἐγκυκλίου αὐτοῦ ἴδρυσεν παρ' ἐκάστου ναῦ τὴν ἐφημεριακὴν βιβλιοθήκην, ἣτις θὰ περιέχῃ πάσας τὰς ἐκδόσεις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ὡς καὶ πᾶν ἕτερον βιβλίον, ὅπερ ἤθελεν ἐγκρίνει ὁ Μητροπολίτης. Τῆς ἀποφάσεως ταύτης λαβὼν γνῶσιν τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον, ἀπεφάσισεν ὅπως ἀφ' ἐνὸς μὲν συγκαρῆ τὸν Ἱεράρχην διὰ τὸ εὐστοχον τοῦτο μέτρον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑποβάλλῃ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὴν σκέψιν περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου τούτου τοῦλάχιστον εἰς τοὺς κεντρικοὺς Ναοὺς τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως ἡ Ἑσημεριακὴ βιβλιοθήκη πλουτισθῆσιν σὺν τῷ χρόνῳ ἀποβῇ χρησιμωτάτη οὐ μόνον διὰ τοὺς ἱερεῖς, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς πιστοὺς τῆς ἐνορίας.

Ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐνεκρίθη ἡ ἐκδοσις Πασχαλινῶν διηγημάτων, ὃ καταρτισμὸς δὲ τῆς συλλογῆς τούτων ἀνετέθη εἰς τὸν λογοτέχνην κ. Στράτην Μυριβήλην, ὅστις καὶ ἐπέλεξε τὴν ἡδὴ τοῦ ἔργου.

Ἐκυκλοφόρησεν ὁ 13ος τόμος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας «Ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ Ῥαδιοφώνου», περιέχων τὰς πρὸς τὸν λαὸν γενομένας ὁμιλίαις ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἀπὸ τοῦ Ῥαδιοφωνικοῦ σταθμοῦ Ἀθηνῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

Ὁμοίως ἐκυκλοφόρησεν ἡδὴ ὁ 14ος τόμος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ Πατέρες καὶ συγγραφαὶ τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας» τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Δ. Μπαλάνου.

Τὸ Τοπικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σύρου ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ ἐνίσχυσε καὶ ἐπολλαπλασίασε τὰ Κατηχητικά Σχολεῖα, τὴν ἐπιβλεψὴν τῶν ὁποίων ἀνέλαβε ὁ Πανος, Ἀρχ. Στυλιανὸς Κορνάρου. Προέβη δὲ εἰς πλείστας ἐνεργείας κατὰ τῶν Χιλιαστῶν.

Τὸ Τοπικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σιδηροκάστρου κατήρτισε διάφορα Κατηχητικά Σχολεῖα, ἐν οἷς διδάσκουν δύο κληρικοί καὶ ἑπτὰ λαϊκοί. Προσέλαβε δὲ καὶ διατηρεῖ ἴδιον Ἱεροκήρυκα, κηρύττοντα καὶ εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰ χωριά.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ Α. Μακαριότης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ἐξεδήλωσε τὸν βαθὺν του πόνον διὰ τὴν σκληρὰν καὶ ὄλως ἄδικον μεταχείρισιν, τὴν ὁποῖαν ὑφίσταται εἰς χριστιανικὸν Κράτος ἐπιβλὸς λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου, ὁ Ποιμᾶτος τῆς Οὐγγαρίας Καρδινάλιος Μισιζέντι, διὰ τὴν ὁποῖαν αἰσθάνεται τὸ χρέος νὰ διαμαρτυρηθῇ ἐπιτόμως. Τίποτε τὸ ἐκκλησιαστικὸν δὲν παρουσιάζει δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας ἢ μεταχειρίσεις τοῦ Ποιμᾶτος τῆς Οὐγγαρίας, προσέθηκεν ὁ Μακαριώτατος, ἐκ μέρους τῶν ὁπαδῶν τῆς κομμουνιστικῆς κοσμοθεωρίας, διότι ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα προηγήθησαν καὶ ἐξακολουθοῦν συντελούμενα τὰ φοικιτώτερα τῶν ἐκκλησιῶν, ὅπως ἡ γενοκτονία διὰ τῆς ἀρπαγῆς χιλιάδων Ἑλληνοπαίδων, διὰ τὴν ὁποῖαν ἀπηρνήναμεν πρὸ πολλοῦ πρὸς ὅλον τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ἔντονον διαμαρτυρίαν, ὅπως αἱ ἐκτελέσεις ἑκατοντάδων ἱερέων, αἱ βεβηλώσεις Ἱερῶν Ναῶν καὶ τόσα ἄλλα πάσης φύσεως ἐγκλήματα.

Ὅσον θλιβερά καὶ ἂν εἶναι ἡ παρῳδία τῆς δίκης τοῦ Προμάτου τῆς Οὐγγαρίας, ἔχει αὕτη καὶ τὴν ἀγαθὴν της ὄψιν, διότι δίδει τὴν ἀφορμὴν εἰς τὸν χριστιανικὸν κόσμον, ὥστε νὰ διεγερθῇ τὸ αἶσθημα τῆς ἀμύνης τῶν ἱερῶν του καὶ νὰ φέρῃ αὐτὸν πλησιέστερον πρὸς τὸν Θεόν, ὅπου καὶ μόνον ὑπάρχει ἐλευθερία, ἀληθινὴ χαρὰ τῆς ζωῆς καὶ ἀνθρωπίνῃ ἀξιοπρέπεια.

ΕΠΑΡΧΙΑΙ

Μητρόπολις Κορινθίας

Καθ' ἃ ἀναγράφει «ὁ Ἀπ. Παῦλος» τῆς Μητροπόλεως Κορινθίου, μεσοῦντος τοῦ Νοεμβρίου π. ἔ. ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Θ. Μεταμορφώσεως τοῦ Κιάτου συνεκροτήθη συνέδριον 36 ἡμερῶν τῶν τέως δῆμων Σικωῶνος, Πελλήνης, Τρικίων καὶ Εὐρωστίνης, πρὸς τοὺς ὁποίους ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας Μιχαὴλ μετὰ ἐπίκαιρον προσευχὴν ἀπηύθυνε πατρικὰς συστάσεις. Δι' αὐτὸν ὑπενθυμίζει εἰς τοὺς κληρικούς τὸ καθήκον, ὅπως ἔχουν, ἵνα λάβουν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν ὄλων ἀγῶνα διὰ τῆς θερμῆς προσευχῆς διὰ τῆς ἀλληλογραφίας με ἀγωνιζομένους νεαροὺς ἐνορίτας τῶν διὰ τῆς ἀποστολῆς εἰς αὐτοὺς περιοδικῶν θρησκευτικοθετικῶν περιεχομένου καὶ ἀντιτύπων τῆς Κ. Δ. διὰ τῆς περιθάλψεως τῶν ἀνθρώπων οἰκογενειῶν τῶν στρατιωτῶν καὶ τέλος διὰ τῆς διαρκοῦς ἐνισχύσεως τοῦ ἐθνικοθρησκευτικοῦ φρονήματος τοῦ λαοῦ τῶν μετόπισθεν. Τὸ τελευταῖον τοῦτο θὰ ἐπιτευχθῇ με τὴν συνεχῆ πρόσκλησιν πρὸς μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν εἰς τὸν Σωτήρα Χριστὸν καὶ με τακτικὰ συγχρονισμένα κηρύγματα, προσηρμοσμένα εἰς τὴν σημερινὴν ἑλληνικὴν ἀτμόσφαιραν.

Μητρόπολις Ζακύνθου

Καθ' ἃ ἀναγνώσκωμεν ἐν τῷ τελευταίῳ ληφθέντι φύλλῳ τοῦ περιοδικοῦ τῆς Μητροπόλεως Ζακύνθου «Ἀγ. Διονύσιος ὁ Ζακύνθου», ὅτε κατὰ τὸν Ὀκτώβριον π. ἔ. οἱ Βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων ἐπεσκέφθησαν τὴν Ζάκυνθον, μετὰ τὴν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τοῦ ἁγ. Διονυσίου Ζακύνθου γενομένην ἐπίσημον δοξολογίαν, ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς Παῦλος ἀπένευμεν ἰδιοχείρως τὸ παράσημον τοῦ ἀνωτέρου Ταξιάρχου εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ζακύνθου Χρυσόστομον διὰ

τὰς ἐθνικὰς αὐτοῦ ὑπηρεσίας ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς μέχρι σημερον.

Μητρόπολις Σισανίου καὶ Σιατίστης

Καθ' ἃ γράφουσι ἡμῖν ἐκ Σιατίστης, τῆ 19 Δεκεμβρίου π. ἔ. (Κυριακῇ) ἐγένετο ἡ ἐγκατάστασις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης εἰς τὴν νεόδμητον μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομὴν αὐτῆς. Κατὰ τὴν πανηγυρικὴν λειτουργίαν, ἥτις ἐτελέσθη ὑπὲρ τῶν μελῶν τῶν ἐν Ἀμερικῇ δύο συλλόγων Σιατιστέων, οἵτινες κατέβαλον τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς δαπάνης τοῦ ἔργου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Ἰάκωβος, ὁστις ἱερούργησε περιστοιχιζόμενος ὑπὸ δεκάδος ἱερέων, ὠμίλησε περὶ τῆς σημασίας τοῦ μητροπολιτικοῦ τούτου μεγάρου, ἀπὸ θρησκευτικῆς, φιλανθρωπικῆς καὶ πνευματικῆς πλευρᾶς καὶ ἐπήνεσε τὰ ἐν Ἀμερικῇ τέκνα τῆς Σιατίστης καὶ τοὺς λοιποὺς δωρητὰς. Κατὰ τὸν μ. μ. τελεσθέντα ἀγιασμόν ἐν τῷ μητροπολιτικῷ μεγάρῳ ἡ Α. Σ., μετὰ εἰδικὴν εὐχὴν, εἶπε λόγον, ἐν τῷ ὁποίῳ, ἀφοῦ ἀνέφερε τὴν ὑπο τῶν Γερμανῶν καταστροφὴν τοῦ Παλαίου μητροπολιτικοῦ οἰκήματος καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀνοικοδομήσεως αὐτοῦ, ἐξήρῃ τὴν μεγάλην θρησκευτικὴν καὶ ἐθνικὴν ἀποστολὴν τῶν μακεδονικῶν μητροπόλεων.

«Ἄλλὰ, ὡς ἐτόνισε πρὸς τοῖς ἄλλοις ἡ Α. Σ., καὶ ἐὰν δὲν συνέτρεχον οἱ ἰδιαιτεροὶ λόγοι, οἵτινες ἐπέβαλον τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Κέντρου, ἔπρεπεν ἡ Σιάτιστα ὁπωσδήποτε νὰ ἀποκτήσῃ τὴν Μητρόπολιν τῆς διὰ πολλοὺς μὲν λόγους, κυρίως δὲ δι' Ἑθνικούς, διότι, ὡς γνωστόν, ἐδῶ εἰς τὴν Μακεδονίαν οἱ Μητροπολίται δὲν εἶναι μόνον πνευματικοὶ ποιμένες ὁδηγοῦντες τὰ ποίμνιά των εἰς νομὰς σωτηρίας, ἀλλ' εἶναι καὶ ἀπόστολοι τοῦ ἔθνους ἀγωνιζόμενοι καὶ πολλακίς πίπτοντες ἐπὶ τῶν Ἑθνικῶν ἐπάλξεων, ὡς ἀποδεικνύει ὁ μαρτυρικός θάνατος τῶν ἐθνομαρτύρων Μητροπολιτῶν τοῦ Γρεβενῶν Αἰμιλιανοῦ, τοῦ Ἐλευθερουπόλεως Γερμανοῦ, τοῦ Κορυτσᾶ Φωτίου καὶ τοῦ Μελενίκου Κωνσταντοῦ.

Διὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ Ἑθνικοῦ τούτου ἔργου, τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν Μακεδονίαν, πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ὑπάρχη τὸ κέντρον τῆς δράσεως. Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἡ Μητρόπολις, ἡ ὁποία προΐσταται πάσης κινήσεως θρησκευτικῆς, φιλανθρωπικῆς καὶ Ἑθνικῆς εἰς τὴν Ἐπαρχίαν.

Θὰ ἐνθυμοῦνται οἱ γέροντες τὴν ὠραίαν, τὴν σεμνὴν, τὴν ἀθόρυβον ἐργασίαν, ἡ ὁποία ἐπιτελεῖτο μέσα εἰς τὰς Μητροπόλεις κατὰ τοὺς χρόνους τῆς μαύρης δουλείας, κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ Ἐκκλησία ὡς ἄλλη μάρτυς καὶ ἡρώς ἠγωνίζετο διὰ νὰ διατηρήσῃ ἀκεραίαν τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν καὶ ἀλώβητον τὸ Ἑθνικὸν φρόνημα μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ. Μέσα εἰς τὰ ταπεινά, τὰ ἀπέριττα, τὰ χαμηλοσκέπαστα μητροπολιτικὰ οἰκήματα μακρὰν ἀπὸ τὰ δῆματα τῶν διωκτῶν τῆς Ἑθνικῆς ἰδέας, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ πίστεως, ἐτελεῖτο ἡ ἱερώτερα ἐθνικὴ καὶ θρησκευτικὴ μυσταγωγία. Ἐκεῖ ὁ Μητροπολίτης τοῦ τόπου συνεργάζετο ἁρμονικώτατα με τὸς ἀρχοντας τοῦ λαοῦ διὰ πᾶν ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἀφώρα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν φιλανθρωπίαν, τὴν Παιδείαν, τὴν οἰκογένειαν. Ἐκεῖ ἐλαμβάνοντο αἱ μεγάλα ἀποφάσεις καὶ ἀνήπτοντο περιφανεῖς καὶ αἰθέριοι οἱ πυροὶ τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἐπαρχίαν καὶ ἀνηγείροντο εἰς τὰ πλέον ἐπίκαιρα σημεῖα αὐτῆς ὠραῖοι Ναοί, φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα καὶ καλλιμάρμαρα Σχολεῖα. Ἐκεῖ ἐκαλλιεργεῖτο τὸ δνεῖρον διὰ τὴν ἀποτίναξιν τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐδίδοντο ὄλαι αἱ κατευθύνσεις διὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τῆς παλιγγενεσίας τοῦ ἔθνους.

Κατὰ τοὺς ἀπελευθερωτικούς χρόνους, καθ' οὓς, ὡς γνωστόν, ἡ Σιάτιστα εἶχε καταστῆ τὸ Κέντρον τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος, τὸ παλαιὸν Μητροπολιτικὸν Κτίριον προσέφερε μεγίστας ὑπηρεσίας. Εἰς αὐτὸ εἶχε

ἐγκαταστήσει τὸ στρατηγεῖόν του ὁ Παῦλος Μελάς καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐβίδητο τὸ σύνθημα τοῦ ἀγῶνος εἰς ὄλην τὴν περιφέρειαν τῆς Ἱστορικῆς Μητροπόλεως.

Ἀληθῶς πόσον μάς συγκινεῖ ἡ ἀνάμνησις τῆς ὠραίας ἐκείνης ἐργασίας, ἡ ὁποία ἐλάμβανε χώραν μέσα εἰς τὰς Μητροπόλεις, τὰς ἱεράς ἐστίας τοῦ Ἔθνους.

Ἄλλὰ καὶ σήμερον ἀκόμη αἱ Ἱεραὶ Μητροπόλεις ἔχουν νὰ ἐπιτελέσουν μεγάλην ἀποστολὴν ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους καὶ διὰ τὰ μέρη αὐτὰ τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας, τὰ μαρτυρικά, τὰ αἱματόβρεκτα, ὅπου τὰ ξένα συμφέροντα ἐργάζονται κατὰ τρόπον σατανικόν, διὰ νὰ ἀνατρέψουν τὴν Ἐθνικὴν ὑπόστασιν.

Τὸ γεγονός τῆς Ἰδρύσεως τῆς νέας Μητροπόλεως Σιατιστῆς θὰ ἔπρεπε νὰ ἐορτασθῆ μεγαλοπρεπῶς, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ μακρῶν Ἱστορία τῆς παλαιφάτου Ἐπαρχίας Σισαίνου. Δυστυχῶς δὲ ὡς αἱ περιστάσεις δὲν ἐπιτρέπουν ἑορτάς καὶ πανηγύρεις, διότι οἱ πάντες καὶ τὰ πάντα εἶναι ἐστραμμένα εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον διεξάγει ἡ Πατρίς ἐναντίον τοῦ ἐπαράτου κομμουνισμοῦ.

Ἦδη δοξάζομεν τὸ ὄνομα τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ ἀξιῶσαντος ἡμᾶς νὰ ἴδωμεν τὸ ἔργον περατούμενον.

Περατὸν τὸν λόγον τοῦ ὁ Σεβασμιώτατος, ἠυχάρησεν ἀπὸ μέρους τῆς Σιατιστῆς καὶ τῆς ὄλης ἐπαρχίας του τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια καὶ τὰ μέλη τῶν δύο ἐν Ἀμερικῇ συλλόγων τῶν Σιατιστέων, τὸν ἐν Ἀμερικῇ αἰδέο. οἰκονόμον Ἰωάννην Δανάσκο, τοὺς ἐν Ἀμερικῇ Σιατιστεῖς Κωνσταντῖνον Δίκον καὶ Γεώργιον Παπανικολάου, τὸ κράτος, τὰς μητροπόλεις Θεσσαλονίκης, Μυτιλήνης, Κοζάνης καὶ Καστορίας, τὴν Ἱερὰν Μονὴν Μικροκάστρου, τοὺς ἱεροὺς ναοὺς τῆς ἐπαρχίας του, τὰς ἑκασταχοῦ ἐπιτροπὰς συλλογῆς ἐράνων, τοὺς ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ Ἀθήναις Σιατιστεῖς, τὸν Ἑλληνικὸν Στρατὸν καὶ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνεγέρσεως καὶ Ἐκτελεστικῆς, οἵτινες πάντες συνέβαλον κατὰ δύναμιν εἰς τὴν ἀνεγερσιν καὶ τὸν καλλωπισμὸν τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου. Τέλος ἠυχάρηθη, ὅπως ὁ Θεὸς ἀναδείξῃ τὸ μητροπολιτικὸν μέγαρον «κέντρον ἀρετῆς καὶ εὐσεβείας, οἶκον φιλανθρωπίας, πνευματικὸν ἐργαστήριον πρὸς σωτηρίαν ψυχῶν καὶ ἰσχυρὸν προμαχῶνα πρὸς ἀμυναν τῶν δικαίων τοῦ Ἔθνους ἡμῶν».

Μεθ' ὃ ὠμίλησαν διάφοροι ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνεγέρσεως, ἐκ μέρους τῆς Σιατιστῆς, ἐκ μέρους τῶν 86 κοινοτήτων τῆς Ἐπαρχίας, ὡς καὶ ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων, εὐχαριστήσαντες τὴν Α. Σ., τὸν ῥέκτην Μητροπολίτην, διὰ τοὺς οὖς κατέβαλεν ἀτρήτους ὑπὲρ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου μόχθους καὶ ἐξάραντες τὸ ἐπιτελεσθὲν ἔργον, χαρακτηρίσαντες αὐτὸ ὡς «ἄθλημα» καὶ ὡς «ἠράκλειον». Τὸ ἐγκαινισθῆναι νέον μητροπολιτικὸν μέγαρον, βυζαντινὸ ρυθμῶ, περιλαμβάνει ἐπαρκῆ καὶ εὐρεῖς χώρους διὰ πᾶσαν τὴν πολὺπλευρον πνευματικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν δρᾶσιν τῆς Μητροπόλεως.

Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος

Γράφουσιν ἡμῖν ἐκ Καρδίτσας, ὅτι ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἐπανηγυρίσθη μεγαλοπρεπῶς ἡ ἑορτὴ τῶν Γραμμάτων ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Ἰεζεκιήλ καὶ παρόντων τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας εἶπεν ὁ καθηγητὴς κ. Σάββας Νασᾶκος. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς θείας Λειτουργίας ἀπάντες οἱ ἐκπαιδευτικοὶ Λειτουργοί, 86 τὸν ἀριθμὸν, ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν, ἐνθα προσεφώνησεν αὐτοὺς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης. Μετὰ ταῦτα ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ ἱεροκήρυξ ἀρχιμ. κ. Εὐστάθιος Μπιλάλης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΠΟΛΕΩΣ

Καθ' ἡ ἡγγέλη ἐκ Τουρκίας ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μετὰ τὴν ἐνθρόνισίν του, μεταβὰς εἰς Ἀγκυραν, ἐπεσκέψθη τὴν Α. Ε. τὸν Πρόεδρον τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, τὸν ὁποῖον ἐν προσφωνήσει

του ἠυχάρησεν διὰ τὴν πρὸς τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα τοῦ Τουρκικοῦ κράτους ἐπιδεικνυμένην ὑπ' αὐτοῦ εὐμένειαν καὶ προσηγόρευσεν ἐκ μέρους τοῦ Προέδρου τῶν Ἦν. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ὡς προερχόμενος ἐκείθεν, ὅπου ἐπὶ εἰκοσαετίαν περίπου ἐποίμανε τὸν ὀρθόδοξον Ἑλληνισμόν. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς διημέρου ἐν τῇ Τουρκικῇ πρωτεύουσῃ παραμονῆς του ἀντηλλάγησαν ἐπισκέψεις μεταξὺ τῆς Α. Θ. Π., τῶν ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ ἐν Ἀγκυρᾷ Ἑλληνοπρεσβευτοῦ. Διὰ τὸ ταξίδιον ταῦτο ὁ Πρόεδρος τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας εὐχερηστήθη νὰ διαθέσῃ τιμητικῶς εἰς τὴν Α. Θ. Π. τὸ ἰδιαίτερον προεδρικὸν ὄχημά του. Ἡ Α. Θ. Π. συνωδεύετο ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χαλκηδόνος καὶ τοῦ Μεγάλου Λογοθέτου τῶν Πατριαρχείων.

— Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἐπανελθὼν εἰς ΚΠΟλιν, διεβίβασε πρὸς τὴν Ἑλλάδα διὰ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πρακτορείου τὸν ἀκόλουθον χαιρετισμόν:

«Μὲ ἰδιαίτερον εὐχαρίστησιν δεχόμεθα τὴν εὐκαιρίαν, διὰ νὰ ὀμιλήσωμεν πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν. Ἐπιδαφιέμενοι εἰς αὐτὸν τὴν Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν καὶ δεόμεθα πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς εὐμερίας αὐτοῦ καὶ τῆς πλήρους ἀποκαταστάσεως τῶν πραγμάτων. Ἀπευθύνομεν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ χαιρετίζομεν τὴν σεβασμιαν ἱεραρχίαν καὶ τὸν ἱερὸν κλῆρον, ὑπὸ τὴν πνευματικὴν καθοδήγησιν τῶν ὁμοίων πεποιθήμεν, οἱ δὲ ἀξιοποιήθη ἡ εὐλαβὴς προσήλωσις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν καὶ τὰς ἱεράς παραδόσεις, ὡστε νὰ ἐπέλθῃ πλήρης ὁμολότης καὶ γαλήνη. Ὡς ἐτοίμασμεν ἐν τῷ ἐνθρονιστηρίῳ ἡμῶν λόγῳ, διακηρύσσομεν ἅπαξ ἔτι, ὅτι μόνον ὅταν ἡ κατὰ Χριστὸν ζωὴ καταστῇ προσωπικὴ βίωσις τῶν ἀτόμων καὶ αἱ εὐαγγελικαὶ ἀρχαὶ ἀποβοῦν κανὼν τῶν σχέσεών των, θὰ εὐρεθῇ ἡ λύσις τῶν ἱερασιῶν προβλημάτων, τὰ ὅποια πύξουν τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐμπλοὶ τιαύτης πίστεως, καλοῦμεν πάντας εἰς ἐπιστροφὴν καὶ ἔμμονὴν εἰς τὰς αἰωνίους ἀρχὰς τῆς Ἀγίας ἡμῶν Πίστεως. Ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ».

Δωδεκάνησος.— Ὡς πληροφοροῦμεθα ἐκ τοῦ ἐσχάτως ληφθέντος τεύχους τῆς «Ὀρθοδοξίας», ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων ἀπένευμεν εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Κώου Ἐμμανουὴλ τὸν Σταυρὸν τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος τοῦ Φοίνικος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Καθ' ἡ ἀναγράφει ὁ «Πάνταινος» τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, κατὰ τὴν τῇ παραμονῇ τοῦ Νέου Ἑτους γενομένην—κατὰ τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἀλεξανδρείας κρατήσαν ἔθος—τελετῇ τῆς Βασιλοδησίας, ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Χριστοφόρος, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν σεβ. μητροπολιτῶν καὶ τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ἐποιήσατο ἀνασκόπησιν τῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐπασχολησάντων τὴν Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας, ὡς καὶ τὴν καθ' ὅλου Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν γεγονότων. Οὕτω μεταξὺ ἄλλων ἀνέφερεν, ὅτι μετὰ προσωπικὴν αὐτοῦ διαμαρτυρίαν καὶ προσφυγὴν πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Αἰγύπτου Φαρούκ ἀπεσύρθησαν ἀπὸ τὸ Κοινοβούλιον τὰ πρὸς ἐπιχειρημένην ψήφισιν κατατεθέντα τρία νομοσχέδια, ἀφαιροῦντα πλήρως τὰ ἐπὶ τοῦ Προσωπικοῦ Θεομοῦ δίκαια ὄλων τῶν μὴ μουσουλμανικῶν κοινοτήτων. Ἐπίσης ἐμνήσθη καὶ τῆς βεβαίωσεως περὶ «τοῦ ἐν μέλλοντι καὶ εἰς τὸ διηγεῖς σεβασμοῦ τῶν προνομίων τῶν Χριστιανῶν ἀέναντι τῶν μουσουλμανικῶν κρατῶν», ἣν ἔσχε παρά τοῦ βασιλέως τῆς Ὑπεριορδανίας Ἀβδάλλα. Ἀφοῦ δὲ ἔδωκε τὴν εὐχάριστον πληροφορίαν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας ἀνέκχησε κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος τὸ κατὰ τὸ 1920 αὐθαίρετως ἀφαιρηθῆναι δικαίωμα τοῦ νὰ δικάζῃ αὐτὴ, «προκειμένην περὶ γάμιον, διαζυγίων καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῶν πάντας ἀνεξαρτέτως τοῦ Ὀρθόδοξου, ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ

προελεύσεως», ανέφερον άκολουθώς τās ενεργείας και τούς αγώνας του έν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα τῆς Παλαιστίνης, δι' ὧν ἐπεδίωξεν ἀπ' ἐνὸς τὴν παρεμπόδιση τῆς ιδρύσεως τοῦ Κράτους τοῦ Ἰσραήλ ἐπὶ τῶν χριστιανικῶν Ἀγίων Τόπων και ἀπ' ἑτέρου τὴν ἀποστολὴν τροφίμων πρὸς τὸν ἄμαχον πληθυσμὸν τῆς Παλαιστίνης. Κατόπιν ανέφερον, ὅτι ἄλλο ζήτημα, ὅπερ ἀπησχόλησε τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας κατὰ τὸ π.ἔ. εἶναι και τὸ ζήτημα τῆς τύχης τῶν περιουσιῶν τῶν Ἑλληνικῶν κοινοτήτων και σωματείων μετὰ τὴν τυχὸν διάλυσίν των. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἐτόνισεν, ὅτι εἶναι αἰσιόδοξος διὰ τὸ μέλλον τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνισμοῦ. «Τόσον εἰμεθα πεπεισμένοι, λέγει, περὶ τοῦ ὅτι ἡ Ἑλληνική ἐν Αἰγύπτῳ Παροικία δὲν θὰ παύσῃ κατὰ τε τὸ προσεχές ὅσον και κατὰ τὸ ἀπώτερον μέλλον νὰ υφίσταται και νὰ ἀκμάζη. ὥστε και Ναὸν ἤδη νέον, τὸν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης ἐν Σιούφ, ἠσχίστα μὲν νὰ κτιζώμεν, ἀλλὰ και Πατριαρχικὸν Μέγαρον ἄξιον τοῦ τε ἀρχαίου και τοῦ νεωτέρου γοήτρου τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας ἐτοιμαζόμεθα ἐπίσης προσεχῶς νὰ οικοδομήσωμεν και Σχολὰς διὰ τε τὸν καταρτισμὸν τοῦ διδασκαλικοῦ και ἱερατικοῦ ἡμῶν κόσμου, καθὼς και διὰ τὸν ἐπαγγελματικὸν και γλωσσικὸν τῶν ἐνταῦθα ἡμετέρων παιδῶν τοιοῦτον νὰ ιδρύσωμεν... Ὅσον ἀφορᾷ τās ἀνωθι Σχολὰς, ὀφείλομεν νὰ προσθέσωμεν, ὅτι πρῶτον θεωροῦμεν ταῦτα ἀπαραίτητους και ἔπειτα ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον θὰ προσπαθήσωμεν νὰ ιδρυθῶσι, διότι ἡ ξένη και ἰδίως ἡ Καθολικὴ προπαγάνδα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐνετάθη εἰς μέγαν βαθμὸν, ἠγαγκάσθημεν δὲ ν' ἀμυνθῶμεν γενναίως, διὰ νὰ σταματήσωμεν κάθε πρόδοον, ἰδίως τῆς Καθολικῆς προπαγάνδας. Σκεπτόμεθα και δυναμικότεραν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο νὰ παρουσιάσωμεν τὴν κατὰ τῆς προπαγάνδας ἄμυναν ἡμῶν, μέχρις οὗ κατορθώσωμεν τās ἀνωθι ἀντιπροπαγανδιστικὰς Σχολὰς, και ἰδίως τās τῶν ξένων Γλωσσῶν τοιαύτας, νὰ ιδρύσωμεν». Ἀκολούθως ἡ Α.Θ.Μ., ἀφοῦ ἐμνήσθη τῶν κυριωτέρων κατὰ τὸ π.ἔ. γεγονότων τῆς καθ' ὅλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας και ἀφοῦ ανέφερον, ὅτι «οἱ ἐν Μολδαβίᾳ Οὐνίται, περὶ τὸ ἐν ἑκατομμύριον ἀριθμούμενοι, προσήλθον ὁμαδικῶς εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν», εἶπεν ὅτι θὰ ἦτο πολὺ εὐχάριστον «ἡ χειρονομία αὕτη νὰ ἐφάτιζεν ὁ Θεὸς νὰ ἐλάμβανε χώραν και ἐν Μέσῃ Ἀνατολῇ μεταξὺ τῶν Γραικοκαθολικῶν, οἱ ὅποιοι δὲν ἀριθμοῦσι πλέον τῶν 200 ἐτῶν ἀπ' ὅτου ἐξῆλθον ἐκ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ ἐντεταμένης τότε καθολικῆς προπαγάνδας ἐν Λιβάνῳ και Συρίᾳ εἰς χρόνους στυγεράς δουλείας, ὁπότε ἡ Γαλλία ὀνομάσθη και ἀνεγνωρίσθη προστάτις τοῦ Καθολικισμοῦ ἐν ὅλῃ τῇ Ἀνατολῇ και ἰδιαίτερος ἐν Συρίᾳ, Λιβάνῳ και ἐβροήθη μετὰ πρωτοφανοῦς φανατισμοῦ τὸσον τὴν Καθολικὴν Προπαγάνδα, ὅσον και τὴν ἐπιπορευτικὴν τῶν Καθολικῶν εἰς τὰ ἐν τοῖς Ἀγίοις Τόποις Ἱερὰ Προσκυνήματα.

Περαιῶν τὸν λόγον τοῦ ἡ Α. Θ. Μ., ὑπενθυμίζει τὴν δοκιμασίαν, εἰς ἣν ἀπὸ ἐτῶν εὐρίσκειται ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐκ τῆς δράσεως τῶν ἀνταρτῶν και προσθέτει τās ἐξῆς :

«Εἰς τὴν δρασὶν ταύτην τῶν ἀνταρτῶν, ὅλοι ἡμεῖς, οἱ τῆς νομιμόφρονος παρατάξεως, βλέπομεν καθαρά τὴν προσπάθειαν ἐπικρατήσεως και παρ' ἡμῖν τοῦ Κομμουνισμοῦ, ὁ ὁποῖος πρὸ πολλοῦ δυστυχῶς ἐπεκράτησεν ἤδη εἰς τās γείτονας τῇ ἡμετέρᾳ Πατρίδι χώρας. Εἰς ὅλα ταῦτα ἠγαγκάσθη και ἡ Ὁρθόδοξος τῶν Χωρῶν τούτων Ἐκκλησία διὰ τῶν ἡγετῶν αὐτῆς νὰ ἀναμιχθῇ, εἴτε εὐνοοῦσα τὴν κομμουνιστικὴν δρασὶν πρὸς πρόληψιν μεγαλύτερων δοκιμασιῶν εἴτε και ἀποκρούουσα αὐτήν. Συμπτώματα συνεργασίας μὲν τοιαύτης τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ Κομμουνισμοῦ ἔχομεν σχετικῶς πρὸς τὴν ἡμετέραν χώραν τὸν ἡθικὸν ἐξαναγκασμὸν τοῦ πατριάρχου Ἀλεξίου νὰ διαμαρτυρηθῇ πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν διὰ τās ἀθρόας τῶν ἀνταρτῶν ἐκτελέσεις, εἰς ἣν διαμαρτυρίαν και Ἡμεῖς ἀπητήσαμεν, ὑπομνήσαντες ταυτοχρόνως τὰ ἐν Σερβίᾳ και Πολωνίᾳ κομμουνιστικὰ ὄργανα, ἀντιστάσεως δὲ κατὰ τοῦ Κομμουνισμοῦ, ἔχομεν ἀπ' ἐνὸς μὲν τὴν παθητικὴν στάσιν τοῦ Πατριάρχου Σερβίας Γα-

βριήλ και τοῦ Μητροπολίτου Πολωνίας Διονυσίου, καθὼς και τὴν παραιτήσιν τοῦ Ἐξάρχου Βουλγαρίας Στεφάνου. Μεγάλης σημασίας ἀντίστασις κατὰ τοῦ Κομμουνισμοῦ εἶναι και ἡ στάσις τοῦ Σέρβου Ἐπισκόπου Βαρνάβα Νόσιτς, φυλακισθέντος μὲν και καταδικασθέντος εἰς ἰσόβια δεσμά, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς παρησίᾳς ἐν τῇ ἀπολογία του κατηγορησάντος τὴν δρασὶν τοῦ κομμουνισμοῦ, ἀπ' ὅτου οὗτος ἐπεκράτησεν εἰς Σερβίαν».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Κατὰ εἶδριν τοῦ δελτίου «Οἰκουμένη ὕπηρεσία τύπου», ὁ ἀρχιμανδρίτης Λεωνίδας, σταλεῖς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Μόσχας, ὡς ἐπίσημος παρὰ τῷ Ἰσραήλ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ, ἐγκατεστάθη πλησίον τῶν Ἱεροσολύμων ἐν Aip Karem, ἔνθα κατὰ τὴν παράδοσιν ἐγεννήθη ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής. Τὸ δελτίον προσθέτει, ὅτι ἀπὸ τῆς κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1917 γενομένης ρωσικῆς ἐπαναστάσεως, πρώτην ταύτην φορὰν ἡ ρωσικὴ Ἐκκλησία προβαίνει εἰς μίαν τοιαύτην ἐνεργείαν.

—Κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῖς τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου ἐν Βρυξέλλαις συνεκροτήθη διάσκεψις τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς οὕτω ἀποκληθείσης «Ἀρχιεπισκοπικῆς ρωσικῆς συνόδου» ὀρθοδόξων ρωσικῶν διακλαδώσεων δυτικῆς Εὐρώπης. Πρόκειται δηλονότι περὶ τῆς ομάδος τῶν ὑπερορίων ρώσων τοῦ Κάρλοβιτς, ἥτις τυγχάνει κεχωρισμένη ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας και διευθύνεται σήμερον ὑπὸ τοῦ ἐν Μονάχῳ μητροπολίτου Ἀναστασίου. Τῆς συνδιασκέψεως μετέσχον, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἐπισκόπου Ναθαναήλ, ἀντιπρόσωποι ρῶσοι κληρικοὶ και λαϊκοὶ ἐξ Ἀγγλίας, Βελγίου, Ἡνωμ. Πολιτειῶν, Γαλλίας, Ἰταλίας και Ἑλβετίας. Καθ' ἃ ἀνέγραψεν ἡ ἐν Παρισίοις ἐκδιδομένη ρωσικὴ ἐφημερὶς «Ἡ ρωσικὴ Σκέψις», ἡ συνδιάσκεψις ἐδέχθη ἀπολογισμὸν ἐπὶ τῆς ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ προσχωρήσαντος εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας Μητροπολίτου Σεραφεὶμ θέσεως τῶν διαφόρων ρωσικῶν ὑπερορίων ἐπαρχιῶν. Ὁ προεδρεύσας Ἐπίσκοπος Ναθαναήλ, ὁμιλήσας περὶ τῆς θεμελιώδους θέσεως τῆς Ἐκκλησίας, εἶπε, σὺν ἄλλοις, ὅτι, διὰ τὸν πιστόν, ὁ κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ αγὼν δὲν εἶνε ζήτημα πολιτικόν, ἀλλὰ θρησκευτικόν, ἀπ' ἧς ὁ κομμουνισμὸς διαδηλοῦται, κατὰ τε θεωρίαν και πρᾶξιν, ὡς ἀντίθεος κίνησις. Ἡ Ἐκκλησία σήμερον, ὡς και χθές, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναμνησθῇ τῆς ἐν κρυπῷ ζωῆς τῆς ὡς «Ἐκκλησίας τῶν κατακομβῶν», ἀνέφερε δὲ ἄρθρον τοῦ Ἐπισκόπου Ταμπόβου, δημοσιευθὲν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 2 (1948) περιοδικῷ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, ἐν ᾧ λόγος «περὶ πολυαριθμῶν ὀρθοδόξων μὴ ἀναγνωριζόντων και δυσφημούντων τὸν Πατριάρχην Μόσχας και τὴν Ἱεραρχίαν του, και διακηρυκτόντων ἑαυτοῦς ὡς τοῦς μόνους ἀντιπροσώπους τῆς ἀληθοῦς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας».

—Ἐν συνεντεύξει πρὸς τὰ ἐν Παρισίοις ἐκδιδόμενα ἐβδομαδιαῖα «Ρωσικὰ Νέα» ὁ καθηγητὴς τῆς ἐν Μόσχᾳ ὀρθοδόξου Ἀκαδημίας Α. Β. Βερδνικόφ ἀνεκοίνωσε τὰ ἀκόλουθα ὡς πρὸς τὴν σημερινὴν ἐν Ρωσίᾳ θεολογικὴν ἐκπαίδευσιν :

«Αἱ ἐν Μόσχᾳ θεολογικαὶ σχολαὶ—μία προπαρασκευαστικὴ δι' ἱερεῖς, ἐν σεμινάριον και μία Ἀκαδημία—ἀντικατέστησαν τὸ μὲν μίαν διετὴ σειρὰν ποιμαντικῶν μαθημάτων, τὸ δὲ μίαν σειρὰν τριετῆ θεολογικῶν μαθημάτων, τῷ 1944 θεσπισθεῖσαν. Τὸ πρόγραμμα τῶν ποιμαντικῶν μαθημάτων ἦτο πρωωρισμένον νὰ ἐπαρκῇ εἰς τās εἰς τὸ ἐλάχιστον ἀνάγκας τῆς προπαρασκευῆς διὰ τὸ κληρικὸν ἀξίωμα, ἐνῶ ἡ διὰ τὸν ἀνώτερον κληρὸν πρωωρισμένη σειρὰ συνεκέντρον εἰς τριετὲς διάστημα ἐν κανονικῶν πρόγραμμά 4-5 ἐτῶν.

Κατ' ἀρχὰς οἱ ὑποψήφιοι ἐγίνοντο δεκτοὶ ἄνευ εἰσιτηρίων ἐξετάσεων και ἀνεξαρτήτως ἡλικίας. Παρουσιάζοντο ποικίλης προελεύσεως ἄνθρωποι, ὧν τινες ἄνευ οἰασθήποτε ἐκκλησιαστικῆς προπαρασκευῆς, ὀρμώμενοι ἐκ μόνου τοῦ πόθου νὰ ὑπηρετήσωσι τὸν Θεόν, ὅθεν κατ' ἀνάγκην ἔπρεπε νὰ ὑποβιβασθῇ ἡ

στάθμη των σπουδών. Κατά το δεύτερον όμως έτος απέβη προφανές ότι επεβάλλετο εισιτήριος εξέτασις, έδέησε δέ να τροποποιηθί το πρόγραμμα των μαθημάτων. Η σειρά των ποιμαντικών μαθημάτων αντικατεστάθη υπό μονοετούς προπαρασκευαστικής σχολής, το δέ πρόγραμμα των θεολογικών μαθημάτων, κατηγορήσθη εις σεμινάριον τριετές ή τεταρτοετές. Διά τον βαθμόν του Ιερέως άρκεί πιστοποιητικόν της προπαρασκευαστικής σχολής και παρακολούθησις μαθημάτων του σεμιναρίου επί έν έτος, τελειόφοιτος δέ του σεμιναρίου άναγνωρίζεται ό παρακολούθησας διετείς έν αυτό σπουδάς. Το πρόγραμμα της 'Ακαδημίας περιλαμβάνει τετραετή κύκλον σπουδών. Ούτω, προπαρασκευαστική σχολή, σεμινάριον και 'Ακαδημία άποτε-

λούν έν σύνολον διηρημένον εις τρία στάδια.

Σήμερον υπάρχουν 160 σπουδασταί εις το σεμινάριον και 24 εις την 'Ακαδημίαν, προερχόμενοι έκ διαφορωτάτων τάξεων. Μικρός αριθμός έκ αυτών είνε υιοί Ιερέων, πολλοί είνε λίαν μεμορφωμένοι, 25 φέρουσι πολεμικά παράσημα, 6 δέ ήσαν χειροτονημένοι. Ήσαν ήλικίας 13—45 έτών, εις δέ εΙχεν ύπερβή το 60όν. Μέχρι σήμερον (Νοέμβριος) 36 σπουδασταί υπέστησαν άπολυτηρίους εξέτασεις εις το σεμινάριον. Η 'Ακαδημία, διανύουσα ήδη το τρίτον έτος λειτουργίας, μόνον κατά το προσεχές έτος θα άπολύση τελειόφοιτους. Έν πάσαι ταύταις ταίς σχολαίς διδάσκουσι 18 καθηγηταί, πάντες άπόφοιτοι των παλαιών άνωτάτων έν Ρωσική σχολών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Hamilcar Alivisatos, D. D., Marriage and Divorce in accordance with the Canon Law of the Orthodox Church. A lecture given in the University of London (July 5th 1948). London, The Faith Press Ltd (σ. 19).

Ε. Ρούσου Α. Α. Λεξιλόγιον 'Εκκλησιαστικού Δίκαιου, τριγλωσσον. I. Βυζαντινόν Δίκαιον, 'Αθήναι 1948 (σ. 488 μετά βαθμολογικού πίνακος συγγενείας έκ αίματος).—II. Λατινικόν Δίκαιον, 'Αθήναι 1949 (σ. 223).

Γερμανού Μητροπολίτου Αίνου, Μέλος της 'Ι. Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου, Το Οικουμενικόν Πατριαρχείον και ή άρμοδιότης αυτού προς σύγκλησιν πανορθόδοξων συνόδων. 'Αθήναι 1948 (Σελ. 16).

Πατριαρχείον 'Αλεξανδρείας, 'Εγκόλιον 'Ημερολόγιον «'Εκκλησιαστικού Φάρου» 1949, τόμος ΑΘ', 'Αλεξάνδρεια, Τυπογραφείον «'Ανατολή» 1949, (σελ. 80).

Βάσου Στεφανοπούλου, βουλευτού 'Ηλείας, Γενική

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Α' ΒΙΒΛΙΑ

- 1) 'Εκλογαί έκ των 'Ελλήνων Πατέρων της 'Εκκλησίας. Δρ. 7.000.
- 2) Tihamer Toth : Χριστιανική Πίστις και 'Επιστήμη (κατά μετάφρασιν 'Ι. Παναγιωτίδου) Δρ. 3.000.
- 3) 'Απολογητικά των Πατέρων των πέντε πρώτων αίωνων κατ' έπιλογήν Γρηγορίου Παπαμιχαήλ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Δρ. 15.000.
- 4) 'Αρχιμ. Τίτου Ματθαϊάκη, 'Ο Ιερεύς άπεναντι των έργατων. Δρ. 2.000.
- 5) Μητροπολίτου Κορινθίας Μιχαήλ «Θρησκεία και διανόησις». Δρ. 4.000.
- 6) Μητροπολίτου Φιλίππων και Νεαπόλεως Χρυσόστομου «'Ο 'Ιησους Χριστός ύπογραμμός ήθικου βίου». Δρ. 2.000.
- 7) 'Αρχιμ. Τιμοθέου Ματθαϊάκη «'Από την πηγήν του Ζώντος 'Υδατος». Δρ. 8.000.
- 8) «Συμβολαί εις την 'Ιεράν 'Εξομολόγησιν». Δρ. 3.000.
- 9) Μητροπολίτου Φιλίππων και Νεαπόλεως Χρυσόστομου «Μελετήματα». Α' Δρ. 4.000.
- 10) Μητροπολίτου Φιλίππων και Νεαπόλεως Χρυσόστομου «Μελετήματα». Β' Δρ. 4.000.
- 11) Tihamer Toth : Οι νέοι και το 'Αλκοόλ (κατά μετάφρασιν 'Ι. Παναγιωτίδου) Δρ. 3.000.
- 12) Ν. Λούβαρι : Μεταξύ δύο κόσμων.
- 13) 'Η 'Εκκλησία από Ραδιοφώνου.

Β' ΦΥΛΛΑΔΙΑ

Η φωνή της 'Αποστολικής Διακονίας (διανέμεται δωρεάν διά των 'Ιερών Μητροπόλεων).

- α) 'Ολίγα χρυσά λόγια σε μία άμαρτωλή
- β) Πρός τον τραυματίαν
- γ) Χριστούγεννα στη φυλακή
- δ) 'Επίσημα έγγραφα κατά της αίρέσεως των Χιλιαστών
- ε) Χιλιασταί ή ψευδομάρτυρες του 'Ιεχωβά
- στ) 'Από τα βασικά προβλήματα των νέων
- ζ) Στο μαχόμενο 'Ελληνόπουλο
- η) 'Εν φυλακή ήμν...
- θ) Παράδεισος σε φυλακή
- ι) Νεότης και εύσέβεια
- ια) Μιά ματιά στο μέλλον μας
- ιβ) Αί περί Θεού και Χριστού πλάναι των ψευδομαρτύρων του 'Ιεχωβά
- ιγ) Περί Τοξικομανιών.

'Αποστέλλονται έλεύθερα ταχυδρομικών τελών εις πάντα διαβιβάζοντα το αντίτιμον εις το Βιβλιοπωλείον της 'Αποστολικής Διακονίας. Φιλοθέης 19. Τα δωρεάν παρεχόμενα διανέμονται διά των 'Ι. Μητροπόλεων.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

“ΘΕΟΛΟΓΙΑ,,

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΤΡΙΜΗΝΟΝ
ΤΟΜΟΣ Κ' (1941-1949)

Διευθύνουσα 'Επιτροπεία
† Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Μ. ΒΕΛΛΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΚΑΡΜΙΡΗΣ

Δι' έγγραφάς, έμβάσματα και άποστολήν πραγματειών :

Διεύθυνσιν «Θεολογίας»
'Αρχιεπισκοπήν 'Αθηνών
'Οδός Φιλοθέης 19, 'Αθήνας

'Ετησία συνδρομή 'Εσωτερικού διά το έτος 1948
Δρχ. 40.000

» » 'Εξωτερικού Δολλάρ. 10

Διά τους έν 'Ελλάδι όρθοδόξους κληρικούς του κλήματος της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος και τους φοιτητάς της Θεολογίας Δρχ. 20.000

Εις το Βιβλιογραφικόν Δελτίον της «Θεολογίας» δημοσιεύεται βραχεία περίληψις του περιεχομένου των προς αυτήν διαβιβαζομένων έργων. Ειδική δέ Κριτική διά τας εις διπλούν άποστελλομένας συγγραφάς.

Εισήγησις ἐπὶ τῆς Ἀναθεώρησης τοῦ Συντάγματος. Ἀγόρευσις αὐτοῦ ὡς γεν. εἰσηγητοῦ κατὰ τὰς Συνεδριάσεις ΠΔ', ΠΕ', καὶ ΠΖ', τῆς Δ' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς (6 καὶ 7 Ἰουλίου 1948), Ἀθῆναι 1948. (Σελ. 59).

Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ὡς ἔθνικὴ καὶ παγκόσμιος ἀξία. Ἐκδοτικὸς Οἶκος Μιχαὴλ Τριανταφύλλου ἐν Θεσσαλονίκῃ. 1948 (σελ. 45).

Ἐμπορικὸν καὶ Βιομηχανικὸν Ἐπιμελητήριον Ἀθηνῶν. Χρονικὸν τῆς ἐξαετίας 1941-1947. Ἀθῆναι. (Σελ. 334).

Ἀκαδημία Ἀθηνῶν: Πρακτικά τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Ἔτος 1944: τόμος 19ος. Ἀθῆναι. Γραφεῖον Δημοσιευμάτων τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (σ. 454).

E. M. Bounds, Δύναμις διὰ τῆς προσευχῆς (Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῆς 29ης ἐκτυπώσεως τοῦ ἀγγλικικοῦ πρωτοτύπου καὶ μετ' εἰσαγωγὴν τοῦ Μητροπολίτου Κορινθίας Μιχαήλ). Ἐκδ. οἶκος «Ἀστὴρ» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου, Ἀθῆναι 1949 (σελ. 208).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἐπιστολαί, ἄρθρα, βιβλία, περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδες ἐπ' ἀνταλλαγῇ: Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Ἐκκλησίας», Ὁδὸς Μοσχονησιῶν 12Α Ἀθῆνας 8. Τηλέφ. 82-219.

Συνδρομαὶ καὶ ἐμβάσματα διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς: Πρὸς τὸν Διαχειριστὴν τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», Ἀθῆνας (Κ), ὁδὸς Φιλοθέης 19. Τηλέφ. 27.689.

Ἰδέοι. Ἀριστ. Μπενίσση, Φυτόκου-Νιγρίτης καὶ Πανάρετον Παντελεῖον, Κουρουκλάτα - Κεφαλληνίας. Ἐνεργάφητε.— Ἰδέοι. Δημήτρ. Δελῆν, Ἀγ. Βασίλειον, Κορινθίας καὶ Φιλ. Γκαβόν, Βούτενη-Πατρῶν: διευθύνσεις σας ἐτακτοποιήθησαν.— Ἰ. Μητροπολίτην Μαρωαίνας καὶ Θάσου, Κομοτηνῆν: Ἱερεὺς Ἰωάννης Ἀσλανίδης ἐνεργάφη ἀπὸ 1-2-49.— Ἰ. Μητροπολίτην Παγωνιανῆς, Ἰωάννινα, Νεοχειροτονηθέντες Ἱερεῖς Μητροπόλεως σας ἐνεργάφησαν.— Ἰδέοι. Ἀναστάσ. Πολυχρονίδην, Καβάλλαν: οὐδεμίαν ἐλάβομεν περὶ τοῦ διορισμοῦ σας εἰδοποίησιν ἐκ τῆς Μητροπόλεως σας ἀποστέλλομεν φύλλα 1949, ἀδυνατοῦντες ἀποστέλλομεν παλαιότερα.— Ἰδέοι. Δημήτρ. Βογιατζῆν, Προσοτσάνη: ἐπιταγὴ ἐλήφθη. «Θεολογία» ἀπεστάλη.— Κων. Κων. Καρακατσάνη: Ἐλάβομεν τὴν ἐκ 12.000 δραχμ. ἐπιταγὴν σας. Συνδρομὴ ἀνανεώθη διὰ 1949.

Ἐλάβομεν περὶ τοῦ διορισμοῦ σας εἰδοποίησιν ἐκ τῆς Μητροπόλεως σας ἀποστέλλομεν φύλλα 1949, ἀδυνατοῦντες ἀποστέλλομεν παλαιότερα.— Ἰδέοι. Δημήτρ. Βογιατζῆν, Προσοτσάνη: ἐπιταγὴ ἐλήφθη. «Θεολογία» ἀπεστάλη.— Κων. Κων. Καρακατσάνη: Ἐλάβομεν τὴν ἐκ 12.000 δραχμ. ἐπιταγὴν σας. Συνδρομὴ ἀνανεώθη διὰ 1949.

Πᾶσα μεταβολὴ διευθύνσεως δεόν νὰ μᾶς ἀνακοινουθῆται ἕμέσως, σημειουμένης ἀπαραιτήτως τῆς θέσεως, ἐξ ἧς ἡ μετάθεσις. Ἄνευ τῆς σημειώσεως ταύτης ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου εἰς τὴν νέαν διεύθυνσιν.

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

[1] ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Ἰ. Μητρόπολις Δράμας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρ. 55 τοῦ 5383]92 «περὶ ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας» Νόμου, καλοῦμεν τὸν ἀγνώστου διαμονῆς ἱερέα Ἀθανάσιον Καραναστάσην, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος παρουσιασθῇ ἐνώπιον ἡμῶν καὶ ἀπολογηθῇ

1) ἐπὶ ἀποβολῇ τοῦ ἱερατικοῦ σχήματος

2) ἐπὶ σκανδαλώδει βίῳ.

Ἐν Δράμῃ τῇ 31ῃ Ἰαννουαρίου 1949

Ὁ Ἀνακριτὴς

† Οἶζον. Γ. Παπαδόπουλος

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἰ. Μητρόπολις Κορινθίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46 καὶ 48 τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200)1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου καὶ τῶν Ἱερῶν Κανόνων ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ Ἐνοριακοῦ ἱεροῦ Ναοῦ «Ὁ Ἅγιος Βασίλειος Κοκκωνίου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερῆς Μητροπόλεως, ὅπως ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυσιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων ἱερέων. Ἐν Κορίνθῳ τῇ 31]1]1949. † Ὁ Κορινθίας Μιχαήλ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Ἰ. Ναῶν	Δραχ.	12.000
Φοιτητῶν καὶ σπουδαστῶν Ἱερατικῶν		
Σχολῶν		6.000
Ἐξωτερικῶν	Λολλ.	6
Τιμὴ ἐκάστου φύλλου	Δραχ.	1.000
Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων		
1) διὰ μόνην θέσιν		5.000
2) διὰ πλείονας τῆς μᾶς ἐν τῇ αὐτῇ		
Προκηρύξει ἐκάστη πρὸς δραχμᾶς		3.000
Οὐδεμία Προκήρυξις θὰ δημοσιεύεται μὴ συνδεδεμένη ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου αὐτῆς.		
Αἱ συνδρομαὶ προκαταβάλλονται.		

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

† Ὁ Εἰάνθης ΙΩΑΚΕΙΜ

† Ὁ Ζακύνθου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκός

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΪΣ

Ἐν Ἀθῆναις τυποεὶς «Φοίνικος» Λεωνόπου 4

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ

ΩΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

ΠΡΟΣΩΠΟΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΤΙΝΑ ΜΕ ΛΕΓΟΥΣΙΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΙΝΑΙ;

Τὸ πρόβλημα τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς ἀρχαίους, τοὺς μέσους χρόνους καὶ κατὰ τὴν σύγχρονον ἐποχὴν ἐν τῇ Φιλοσοφίᾳ καὶ τῇ Ἱστορίᾳ.

Αἱ μὴ χριστιανικαὶ περὶ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαι.— Ἡ ἀξία τῆς μαρτυρίας τῶν αὐτοπτῶν.— Τὰ Ἀπόκρυφα.— Ὁ Ἰησοῦς τῶν Εὐαγγελίων.— Ὁ ἄνθρωπος Ἰησοῦς.— Ὁ Θεὸς Ἰησοῦς.— Ὁ ἀγαπῶν Ἰησοῦς.— Ἡ ἐν τῷ Ἰησοῦ ἀρμονία.— Τὸ κῆρος τοῦ Ἰησοῦ.— Ὁ Ἰησοῦς τῆς πραγματικότητος.— Ὁ ἱστορικὸς χαρακτήρ τῆς Κ. Διαθήκης.— Ἡ μαρτυρία τῶν Ἀποστόλων.— Ὁ ἀπ. Παῦλος περὶ τοῦ Χριστοῦ.— Ἡ προσωπικότης τοῦ Παύλου καὶ αἱ ἐπιστολαὶ του.— Τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Θρησκείᾳ, τῇ Λατρείᾳ, τῇ Τέχνῃ καὶ τῇ Φιλολογίᾳ.— Τὰ ἀποτελέσματα τῆς Κριτικῆς.

Δραχ. 15.000

Ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς «Ἐκκλησίας».